

Valstybinio audito ataskaita

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO
REIKALŲ MINISTERIJOJE ATLIKTO
FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO
REZULTATŲ

2015 m. liepos 15 d. Nr. FA-P-40-3-9-1

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>SANTRAUKA</u>	<u>3</u>
<u>IŽANGA</u>	<u>5</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>6</u>
<u>PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS</u>	<u>9</u>
<u>1. Ministerijos biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinio vertinimas</u>	<u>9</u>
<u>2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo</u>	<u>9</u>
2.1. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos ir humanitarinės pagalbos tikslai ir jų įgyvendinimas	9
2.1.1. Vystomojo bendradarbiavimo politikos ir humanitarinės pagalbos teikimo kontrolės funkcijų vykdymas	10
2.1.2. Vystomojo bendradarbiavimo ekspertų duomenų bazė	11
2.2. Atstovavimas Lietuvos Respublikai užsienyje	12
2.3. Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų atranka ir finansavimas	14
2.4. Užsienio lietuvių organizacijų projektų atranka ir finansavimas įgyvendinant programą „Globali Lietuva“	17
2.5. Viešieji pirkimai ir sutarčių vykdymo kontrolė	18
2.5.1. Paslaugų įsigijimas	18
2.5.2. Su tarnybinėmis komandiruotėmis susijusių paslaugų įsigijimas	19
2.5.3. Ministerijos renginių organizavimo ir aptarnavimo paslaugų pirkimas	20
2.5.4. Diplomatinė atstovybių vykdomi pirkimai	22
2.6. Dėl pastovių priedų skyrimo sudarant darbo sutartis	24
2.7. Rekomendacijų įgyvendinimas įsigyjant vizų ir kitas įklijas	25
<u>PRIEDAI</u>	<u>27</u>

SANTRAUKA

Atlikdami auditą Užsienio reikalų ministerijoje siekėme prisidėti prie teisingo finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo, taupesnio ir racialesnio lėšų naudojimo, efektyvesnio turto valdymo ir vidaus kontrolės stiprinimo.

Dėl ministerijos 2014 metų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių reikšmingų pastabų neturėjome. Siekdami skatinti teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį ministerijos veiklai ir atkreipti ministerijos dėmesį į tobulintinas sritis, ataskaitoje pateikėme pastebėjimus dėl valstybės lėšų naudojimo ministerijai vykdant jai pavestas funkcijas:

- Užsienio reikalų ministerija neužtikrino Lietuvos vykdomos vystomojo bendradarbiavimo veiklos atitikties nustatytiems prioritetams ir tikslams kontrolės;
- nesant patvirtintų humanitarinės pagalbos prioritetų, ministerija negali tinkamai vykdyti jai pavestų funkcijų humanitarinės pagalbos srityje;
- kadangi Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir ES institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatyme nepakankamai reglamentuojamos kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad būtų laikomasi įstatymo reikalavimų, sudaromos sąlygos valstybės institucijoms deleguoti savo darbuotojus atstovauti Lietuvos Respublikai užsienyje neįvertinus, ar pareigos, į kurias deleguojami asmenys, atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus delegavimo prioritetus, ar deleguojami reikalavimus atitinkantys asmenys;
- ministerija asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektus finansavo (216,1 tūkst. Lt) nesivadovaudama užsienio reikalų ministro patvirtintomis tvarkomis ir neužtikrino tinkamos lėšų panaudojimo kontrolės, o finansuojant šiuos ir užsienio lietuvių organizacijų projektus nebuvo užtikrinta objektyvi projektų atranka;
- įsigydama įvairias paslaugas, ministerija 16 416,4 tūkst. Lt viršijo preliminarias sutarčių kainas, o netiksliai apskaičiavusi planuojamų įsigyti paslaugų apimtį ir sutarčių kainas ir neužtikrinusi tinkamos sutarčių vykdymo kontrolės, sudarė sąlygas pirkti paslaugas neribotai be viešųjų pirkimų konkursų, taip neužtikrindama tiekėjų konkurencijos ir racionalaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo;
- su komandiruotėmis susijusias paslaugas ministerija įsigijo netaikydama viešųjų pirkimų procedūrų ir nesilaikė patvirtintų vidaus tvarkų dėl komandiruočių išlaidų apmokėjimo;
- pasirinktas renginių organizavimo ir aptarnavimo paslaugų pirkimo modelis (sutarties vertė – 6 000 tūkst. Lt), pagal kurį 2014 metais ministerija įsigijo paslaugų už 1 051,9 tūkst. Lt, neužtikrino ekonomišką lėšų naudojimo ir kad būtų pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – įsigyti paslaugų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas;
- ministerija suteikė galimybę diplomatinėms atstovybėms vykdyti atskirus mažos vertės pirkimus turtui įsigyti (už 748,5 tūkst. Lt, neįskaitant PVM), tiesiogiai apklausiant jų pasirinktus tiekėjus Lietuvoje, nors ministerija galėjo vykdyti centralizuotus pirkimus – atvirus konkursus;
- ministerija, sudarydama ES lėšomis finansuojamų projektų vykdymo terminuotas darbo sutartis, iš anksto nustatė nuolatinius priedus prie tarnybinio atlyginimo visam sutarties laikotarpiui (2014 m. skirta 44 tūkst. Lt) už aukštą kvalifikaciją, svarbių ir skubių darbų atlikimą, iki darbo sutarties sudarymo pareigybės aprašyme nenurodė visų numatomų darbų ir sudarė sąlygas iš anksto mokėti papildomą darbo užmokestį.

Įvertinę šiuos ir kitus audito ataskaitoje nurodytus dalykus Užsienio reikalų ministerijai rekomendavome:

- imtis priemonių, kad būtų tinkamai vykdoma įstatymu ministerijai priskirta vystomojo bendradarbiavimo politikos kontrolės funkcija – įvertintas institucijų ir įstaigų priimamų ir priimtų sprendimų tikslingumas ir atitiktis vystomojo bendradarbiavimo politikai;
- imtis priemonių, užtikrinančių operatyvų ekspertų duomenų bazės sukūrimą ir jos tinkamą funkcionavimą;
- inicijuoti teikiamos humanitarinės pagalbos prioritetų patvirtinimą, kad ministerija galėtų tinkamai vykdyti jai pavestas funkcijas humanitarinės pagalbos srityje;
- kad asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektai būtų atrinkti ir finansuojami vadovaujantis užsienio reikalų ministro patvirtintomis tvarkomis ir kad būtų užtikrinama tinkama lėšų panaudojimo kontrolė:
 - įpareigoti organizacijas teikiamose paraiškose nurodyti prioritetinę temą, pagal kurią yra teikiamas projektas, o atrenkant projektus įvertinti jų atitiktį prioritetingoms temoms ir nustatytiems vertinimo kriterijams;
 - tvirtinti projektų sąmatas ir planus, atsižvelgiant į skirtą finansavimą;
 - įvertinti nenusišalinusių komisijos narių viešųjų ir privačių interesų suderinamumą;
 - sukurti papildomas kontrolės procedūras, kurios užtikrintų tinkamą lėšų skyrimą projektų vykdytojams ir jų panaudojimo kontrolę, ir užtikrinti, kad keičiant lėšų paskirtį išlaidos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti tik esant ministerijos kanclerio sprendimui;
- imtis papildomų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos nariai nusišalintų, kai jų dalyvavimas vertinant projektus gali sukelti interesų konfliktą;
- tiksliau apskaičiuoti planuojamų įsigyti paslaugų apimtis ir sutarčių kainas, sutartyse nurodyti jų apribojimus, sukurti papildomas procedūras, užtikrinančias tinkamą sutarčių vykdymo kontrolę, ir operatyviau įgyvendinti ministerijos vidaus audito pateiktas rekomendacijas šioje srityje;
- vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, spręsti klausimą dėl su komandiruotėmis susijusių paslaugų įsigijimo, o esant poreikiui inicijuoti teisės aktų, reglamentuojančių šių paslaugų įsigijimą, pakeitimus;
- esant galimybei pirkimus organizuoti suskaidant juos į atskirtas pirkimo objekto dalis, nustatyti joms tinkamą kainodarą ir sudaryti atskiras pirkimo sutartis;
- užtikrinti, kad tiekėjai išlaidoms apmokėti pateiktų tokius dokumentus, kad būtų galima įsitikinti, ar išlaidos atitinka pasiūlymuose ir sutartyse nurodytus paslaugų įkainius;
- siekiant sumažinti pirkimo procedūrų skaičių ir užtikrinti racionalų valstybės biudžeto lėšų ir žmoniškųjų išteklių panaudojimą, esant galimybei, centralizuotai vykdyti turto, reikalingo diplomatinėms atstovybėms, pirkimus Lietuvoje;
- užtikrinti, kad skiriant priedus naujai priimtiems darbuotojams būtų peržiūrėti ir įvertinti visi pareigybės aprašymuose nurodyti darbai, o darbuotojai priimami dirbti pagal pareigybės aprašyme nustatytas pareigines funkcijas, ir nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad priedai darbuotojams būtų skiriami teisės aktų nustatyta tvarka.

Rekomendacijų įgyvendinimo plane (žr. ataskaitos 7 priedą) pateikti audituojamo subjekto tolesni veiksmai ir rekomendacijų įgyvendinimo terminai.

ĮŽANGA

Audito tikslas – įvertinti 2014 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę, taip pat įvertinti valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, identifikavimo kodas 188613242.

Užsienio reikalų ministerija yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, kurios veiklos tikslai – formuoti valstybės politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą šiose veiklos srityse:

- užsienio reikalų ir saugumo politikos: tarptautinių santykių, ekonominio saugumo, užsienio prekybos, Lietuvos Respublikos, jos juridinių ir fizinių asmenų teisių ir interesų apsaugos užsienyje;
- narystės Europos Sąjungoje koordinavimo;
- atstovavimo Lietuvos Respublikai užsienyje, diplomatinė ir konsulinė santykių, diplomatinė tarnyba, Lietuvos valstybinio ir diplomatinio protokolo, tarptautinių sutartinių santykių;
- Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo politikos;
- užsienio lietuvių ryšių su Lietuva stiprinimo.

Audituojamu laikotarpiu Užsienio reikalų ministerijai vadovavo ministras Linas Linkevičius, vyriausiojo buhalterio funkcijas iki 2014 m. rugpjūčio 3 d. vykdė Finansų departamento direktorius R. Latakas, nuo rugpjūčio 4 d. – Finansų departamento direktorė Jolanta Tubaitė.

Audituojamas laikotarpis – 2014 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, Tarptautinius audito standartus ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių. Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės aplinkos tyrimas. Audito procedūros buvo atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Dėl metinio finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Užsienio reikalų ministerijos 2014 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenis. Finansinių ataskaitų rinkinį sudarė Finansinės būklės ataskaita, Veiklos rezultatų ataskaita, Pinigų srautų ataskaita, Grynojo turto pokyčių ataskaita ir finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis.

2014 m. finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas ministerijos finansinių ataskaitų pagrindu.

Finansinės būklės ataskaitoje 2014 m. pradžioje turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 481 010,1 tūkst. Lt, pabaigoje – 473 039,1 tūkst. Lt.

Dėl metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas, Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita, Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita, Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaita ir Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaita, parengti pagal 2014 m. gruodžio 31 d. duomenis.

2014 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas ministerijos biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Ministerija 2014 metais vykdė 6 programas:

- Užsienio politikos formavimas ir įgyvendinimas (kodas 01 01);
- Diplomatinės tarnybos administravimas (kodas 01 04);
- Lietuvos ir užsienio piliečių aptarnavimas (kodas 02 01);
- Ryšių su užsienio lietuviais politikos formavimas ir įgyvendinimas (kodas 02 02);
- Vystomasis bendradarbiavimas ir parama demokratijai (kodas 03 01);
- Lietuvos pirmininkavimų koordinavimo programa (kodas 03 02).

Šioms programoms įgyvendinti panaudota 239 857,7 tūkst. Lt asignavimų, iš jų 230 121,4 tūkst. Lt – išlaidoms apmokėti (iš jų 55 648,6 tūkst. Lt – darbo užmokesčiui) ir 9 736,3 tūkst. Lt – turtui įsigyti.

2014 m. ataskaitų rinkinio ataskaitos sudarytos ministerijos finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Lietuvos Respublikos Vyriausybė¹ pavedė užsienio reikalų ministrui formuoti valstybės politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą šiose veiklos srityse: užsienio reikalų ir saugumo politikos (tarptautiniai santykiai, ekonominis saugumas, užsienio prekyba, Lietuvos Respublikos, jos juridinių ir fizinių asmenų teisių ir interesų apsauga užsienyje); narystės Europos Sąjungoje koordinavimo; atstovavimo Lietuvos Respublikai užsienyje, diplomatinė ir konsulinė santykių, diplomatinės tarnybos, Lietuvos valstybinio ir diplomatinio protokolo, tarptautinių sutartinių santykių; Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo politikos; užsienio lietuvių ryšių su Lietuva stiprinimo.

Vertiname, kaip naudojami valstybės biudžeto asignavimai vykdant ministerijai priskirtas funkcijas užsienio reikalų ir saugumo politikos srityje:

- koordinuojant delegavimą į Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas;
- vykdant tarptautinius (narystės mokesčių ir savanoriškų įnašų) įsipareigojimus.

Vertiname, kaip naudojami valstybės biudžeto asignavimai vykdant ministerijai priskirtas funkcijas narystės Europos Sąjungoje koordinavimo srityje:

- koordinuojant atstovavimą Lietuvai Europos Sąjungos institucijose;
- vykdant tarptautinius (narystės mokesčių ir savanoriškų įnašų) įsipareigojimus.

Vertiname, kaip naudojami valstybės biudžeto asignavimai vykdant ministerijai priskirtas funkcijas atstovavimo Lietuvos Respublikai užsienyje, diplomatinė ir konsulinė santykių, diplomatinės tarnybos, Lietuvos valstybinio ir diplomatinio protokolo, tarptautinių sutartinių santykių srityje:

- užtikrinant techninę bazę, reikalingą konsulinėms funkcijoms atlikti: išduodant vizas, legalizuojant ir tvirtinant dokumentus;
- teikiant konsulinę pagalbą užsienyje nukentėjusiems Lietuvos Respublikos piliečiams;
- koordinuojant ir kontroliuojant Lietuvos Respublikos diplomatinė atstovybių, konsulinių įstaigų ir atstovybių prie tarptautinių organizacijų veiklą;
- užtikrinant diplomatų ir jų šeimos narių socialines garantijas.

Vertiname, kaip naudojami valstybės biudžeto asignavimai vykdant ministerijai priskirtas funkcijas Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo politikos srityje:

- formuojant, organizuojant, koordinuojant, kontroliuojant ir įgyvendinant vystomojo bendradarbiavimo politiką ir humanitarinės pagalbos teikimą.

Vertiname, kaip naudojami valstybės biudžeto asignavimai vykdant ministerijai priskirtas funkcijas užsienio lietuvių ryšių su Lietuva stiprinimo srityje:

- koordinuojant ir įgyvendinant „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 m. programą ir tarpinstitucinį veiklos planą.

Audito metu taip pat vertiname:

- kaip laikomasi teisės aktų vykdant investicijų projektus;
- kaip laikomasi viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų, ar racionaliai ir taupiai naudojami asignavimai;

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-03-24 nutarimas Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“, 1.12 p.

- turto įsigijimo, perdavimo, nurašymo, naudojimo, nuomos, panaudos, inventorizacijos atlikimo teisėtumą;
- lėšų skyrimo ir panaudojimo vykdant projektus teisėtumą.

Audito ataskaitoje pastebėjimai teikiami dėl visų vertintų sričių.

Teisės aktai, kuriais vadovaujantis atliktos valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo vertinimo procedūros, pateikti 1 priede.

Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų reikalavimų, atsižvelgėme į pažeidimų poveikį, su audituojamu subjektu aptarėme priežastis, kurios lėmė pažeidimus, ir įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. MINISTERIJOS BIUDŽETO VYKDYMO IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme² nurodyta, kad, sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turtą, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS). Remiantis jais Finansinės būklės ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną, o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiama informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus – uždirbtas pajamas ir patirtas sąnaudas ataskaitoje nurodytu ataskaitiniu laikotarpiu.

Nukrypti nuo standartų galima tik esant aplinkybėms, nepriklausančioms nuo viešojo sektoriaus subjekto valios, suderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikiant informaciją apie kiekvieną nukrypimą, jų priežastis ir poveikį viešojo sektoriaus subjekto turtui, finansavimo sumoms, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms.

Įvertinę 2014 metų ministerijos finansinių ataskaitų teisingumą, nenustatėme reikšmingų neatitikimų, kurie darytų įtaką Finansinės būklės ir Veiklos rezultatų ataskaitų teisingumui. Pastebėjimai, neturintys įtakos nepriklausomai nuomonei dėl finansinių ataskaitų duomenų, Užsienio reikalų ministerijai pateikti raštuose (6 priedas).

Audito metu nenustatėme reikšmingų ministerijos 2014 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų iškraipymų.

2. PASTEBĖJIMAI DĖL VALSTYBĖS TURTO IR LĖŠŲ VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO

2.1. Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos ir humanitarinės pagalbos tikslai ir jų įgyvendinimas

Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos tikslai ir principai, šios politikos formavimas, įgyvendinimo būdai, koordinavimas ir finansavimas, Lietuvos teikiamos humanitarinės pagalbos tikslai, principai, jos teikimo būdai ir finansavimas bei atsakomybė už vystomojo bendradarbiavimo politikos ir humanitarinės pagalbos teikimo įgyvendinimą nustatyti ir

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 24 str. 1 d.

reglamentuoti Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymu³. Vystomojo bendradarbiavimo politikos prioritetai (kryptys) nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴. Ministerija, įgyvendindama vystomojo bendradarbiavimo politiką, vykde programą⁵, kuriai panaudojo 14 831,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų 695,1 tūkst. Lt – humanitarinei pagalbai teikti.

Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politika – neatsiejama Lietuvos užsienio politikos dalis, kuria siekiama prisidėti prie pasaulio pastangų mažinti skurdą besivystančiose valstybėse ir kitų Jungtinių Tautų paskelbtų vystymosi tikslų įgyvendinimo, demokratijos, saugumo ir stabilumo erdvės, tvaraus vystymosi plėtojimo valstybėse partnerėse, žmogaus teisių ir lyčių lygybės plėtojimo valstybėse partnerėse, stiprinti politinius, ekonominius, socialinius ir kultūrinius ryšius su valstybėmis partnerėmis ir, jeigu yra galimybė, su kitomis besivystančiomis valstybėmis, informuoti ir šviesti Lietuvos visuomenę apie Jungtines Tautas, ES ir Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politikos kryptis, jų tikslus ir iššūkius, pasiektus rezultatus, siekti didesnio visuomenės pritarimo ir paramos šiai veiklai.

Humanitarinė pagalba – tai humanitariniais tikslais šalių teikiama pagalba, reaguojant į stichines nelaimes, karinių konfliktų ir destruktivios žmogaus veiklos padarinius. Tokia pagalba siekiama gelbėti žmonių gyvybes, palengvinti jų kančias ir išsaugoti orumą, mažinti nelaimių riziką, įskaitant pasirengimą nelaimėms ir atsigavimą po jų.

2.1.1. Vystomojo bendradarbiavimo politikos ir humanitarinės pagalbos teikimo kontrolės funkcijų vykdymas

Dėl vystomojo bendradarbiavimo politikos

Ministerijai pavesta⁶ formuoti Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo politiką, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti šios politikos įgyvendinimą ir nustatyta tiesioginė jos atsakomybė už šios politikos įgyvendinimą.

Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos⁷:

- gali priimti sprendimus dėl dalyvavimo vystomojo bendradarbiavimo veikloje;
- iš joms patvirtintų tikslinės paskirties biudžeto asignavimų gali teikti dvišalę ir (ar) daugiašalę paramą vystomojo bendradarbiavimo veiklą vykdančioms ar koordinuojančioms fondams, tarptautinėms organizacijoms ir tarptautinėms finansų institucijoms, valstybės partnerės institucijoms ar pilietinei visuomenei, įskaitant nevyriausybinės organizacijas;
- gali priimti sprendimus dėl humanitarinės pagalbos teikimo ar inicijuoti šių sprendimų priėmimą.

Institucijos ir įstaigos, vadovaudamosi Įstatymu, savarankiškai priima sprendimus dalyvauti vystomojo bendradarbiavimo veikloje, nederindamos su Užsienio reikalų ministerija jų atitikties vystomojo bendradarbiavimo politikai, tik informuoja apie jau priimtus sprendimus.

Pagal kompetenciją priėmusios sprendimą dalyvauti vystomojo bendradarbiavimo veikloje, iš joms patvirtintų tikslinės paskirties biudžeto asignavimų teikti dvišalę ir (ar) daugiašalę paramą

³ Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymas.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-01-15 nutarimas Nr. 41 „Dėl Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo 2014–2016 metų politikos krypties patvirtinimo“.

⁵ Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratija programa.

⁶ Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymas, 7 str. 1 d. 1 p.

⁷ Ten pat, 7 str. 3 d. 1 ir 2 p., 11 str. 1 d.

ar inicijavusios šių sprendimų priėmimą, institucijos ir įstaigos atsiskaito Užsienio reikalų ministerijai teikdamos jau įvykdytos vystomojo bendradarbiavimo veiklos metines ataskaitas. Prieš priimdamos sprendimus dalyvauti vystomojo bendradarbiavimo veikloje, institucijos ir įstaigos neįpareigos informuoti ministerijos.

Užsienio reikalų ministerija, gavusi institucijų ir įstaigų parengtas jau įvykdytos vystomojo bendradarbiavimo veiklos metines ataskaitas, nevertina ataskaitose nurodytų institucijų ir įstaigų priimtų sprendimų tikslingumo ir atitikties vystomojo bendradarbiavimo politikos prioritetams (kryptims) ir tikslams. Lietuvos parama vystymuisi 2014 metais sudarė 105,1 mln. Lt (įskaitant įnašą dalį į bendrąjį ES biudžetą).

Ministerijai rekomenduojame imtis priemonių, kad būtų tinkamai vykdoma jai priskirta vystomojo bendradarbiavimo politikos kontrolės funkcija – įvertintas institucijų ir įstaigų priimamų ir priimtų sprendimų tikslingumas ir atitiktis vystomojo bendradarbiavimo politikai.

Dėl humanitarinės pagalbos prioritetų

Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją gali priimti sprendimus teikti humanitarinę pagalbą ar inicijuoti šių sprendimų priėmimą. Humanitarinei pagalbai teikti 2014 m. Užsienio reikalų ministerija iš Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos panaudojo 695,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, kitos valstybės institucijos panaudojo 583,5 tūkst. Lt iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo skirtų lėšų.

Užsienio reikalų ministerija yra atsakinga už teikiamos humanitarinės pagalbos prioritetų įgyvendinimą⁸, nors šie prioritetai nėra patvirtinti. Nesant patvirtintų humanitarinės pagalbos prioritetų, ministerija negali tinkamai vykdyti jai pavestų humanitarinės pagalbos srities funkcijų.

Rekomenduojame ministerijai inicijuoti teikiamos humanitarinės pagalbos prioritetų patvirtinimą, kad galėtų tinkamai vykdyti jai pavestas šios srities funkcijas.

2.1.2. Vystomojo bendradarbiavimo ekspertų duomenų bazė

Siekdama sudaryti sąlygas veiksmingai panaudoti žmogiškuosius išteklius gerajai Lietuvos valstybės kūrimo ir integravimosi į tarptautines struktūras patirčiai perduoti besivystančioms valstybėms, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutarimu⁹ pavedė Užsienio reikalų ministerijai, bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, parengti Lietuvos ekspertų duomenų bazę, kuri bus naudojama kaip priemonė Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo nuoseklumui užtikrinti, sąlygoms veiksmingiau perduoti Lietuvos reformų patirtį sudaryti.

Kadangi Lietuvos Respublikos Vyriausybė nepatvirtino terminų, iki kada ekspertų duomenų bazė turėtų būti parengta ir pagal kokius kriterijus asmenys pripažįstami ekspertais vystomojo bendradarbiavimo srityje, Užsienio reikalų ministerija neparengė ekspertų duomenų bazės.

Ministerijos veiksmai rengiant duomenų bazę

Ministerija 2015 m. birželio 4 d. informavo, kad iš institucijų bei įstaigų surinko informaciją apie ekspertus, susistemino duomenis, o sukauptą informaciją rengia naudoti: sukurta informacinės sistemos platforma, bandomoji duomenų bazės versija testuojama. Šiuo metu yra rengiami informacinės sistemos bei duomenų saugumo nuostatai, kuriuos patvirtinus duomenų bazė bus aktyvinta.

⁸ Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymas, 11 str. 1 d.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-01-15 nutarimas Nr. 41 „Dėl Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo 2014–2016 m. politikos kryptių“, 23 p.

Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kaip ir Užsienio reikalų ministerija, pagal kompetenciją vadovaudamosi patvirtintomis Vystomojo bendradarbiavimo 2014–2016 m. politikos kryptimis¹⁰, 2014 metais dalyvavo vystomojo bendradarbiavimo veikloje – teikdamos paramą per projektus, 2014 m. apmokėjo projektų vykdytojų pasitelktų ir jų vadinamų ekspertais asmenų paslaugų išlaidas. Nepripažintiems ekspertams dalyvaujant vystomojo bendradarbiavimo projektuose, neužtikrinamas tinkamas gerosios Lietuvos valstybės kūrimo ir integravimosi į tarptautines struktūras patirties perdavimas besivystančioms valstybėms ir prisidėjimas prie Lietuvos, kaip atsakingos ir patikimos donorės, vaidmens stiprinimo.

Atsižvelgdami į tai, ministerijai rekomenduojame imtis priemonių, užtikrinančių operatyvų ekspertų duomenų bazės sukūrimą ir jos tinkamą funkcionavimą.

Užsienio reikalų ministerija neužtikrina Lietuvos vykdomos vystomojo bendradarbiavimo veiklos atitikties nustatytiems prioritetams ir tikslams kontrolės bei negalėjo tinkamai vykdyti humanitarinės pagalbos srityje jai pavestų funkcijų:

- institucijos ir įstaigos savarankiškai priima sprendimus dalyvauti vystomojo bendradarbiavimo veikloje, nederindamos su Užsienio reikalų ministerija jų atitikties vystomojo bendradarbiavimo politikai, o ministerija nevertina institucijų ir įstaigų priimtų sprendimų tikslingumo bei jų atitikties vystomojo bendradarbiavimo politikai;
- Užsienio reikalų ministerija neparengė ekspertų duomenų bazės, užtikrinančios vystomojo bendradarbiavimo nuoseklumą ir veiksmingesnę Lietuvos reformų patirties perdavimą;
- nesant patvirtintų humanitarinės pagalbos prioritetų, ministerija negali tinkamai vykdyti įstatymu jai pavestų humanitarinės pagalbos srities funkcijų.

2.2. Atstovavimas Lietuvos Respublikai užsienyje

Delegavimo įstatymas¹¹ nustato asmenų delegavimo prioritetų tvirtinimą, delegavimo koordinavimą, deleguojamų asmenų atrankos principus, delegavimo tvarką, delegavimo rezervo sudarymą ir socialinių garantijų deleguojamiems asmenims suteikimą.

Užsienio reikalų ministerija, siekdama užtikrinti tinkamą atstovavimą Lietuvos Respublikai užsienyje, koordinuoja asmenų įsidarbinimo ir delegavimo į tarptautines organizacijas ir institucijas, ES institucijas ir įstaigas, Europos Komisijos ar Tarybos įsteigtas institucijas, Europos Komisijos ir ES valstybių narių bendrai įsteigtas organizacijas, civilines tarptautines operacijas ar misijas ir užsienio valstybių institucijas politikos formavimą ir įgyvendinimą¹².

Delegavimo įstatyme nenumatytos kontrolės procedūros tais atvejais, kai asmuo deleguojamas ar pratęsiama delegavimo trukmė apie tai neinformavus Užsienio reikalų ministerijos ir kai ministerija turi informacijos, kad valstybės institucijos deleguoja asmenis nesivadovaudamos įstatymu. Nepakankamas teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas valstybės institucijoms savo darbuotojus deleguoti atstovauti Lietuvos Respublikai užsienyje, neįvertinus, ar pareigos, į kurias deleguojami asmenys, atitinka patvirtintus delegavimo prioritetus, ar deleguojami reikalavimus

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-01-15 nutarimas Nr. 41 „Dėl Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo 2014–2016 m. politikos kryptių“.

¹¹ Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymas.

¹² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-25 nutarimu Nr. 1155 patvirtinti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nuostatai, 6.1.8 p.

atitinkantys asmenys, o Užsienio reikalų ministerija, kuriai pavesta koordinuoti¹³ delegavimą, negali tinkamai užtikrinti šios funkcijos įgyvendinimo.

Pagal Delegavimo įstatymą¹⁴ ministerija teikia išvadą dėl pareigų ar pareigybių pripažinimo atitinkančiomis delegavimo prioritetus ir delegavimo išlaidų apmokėjimo galimybės, o pretendentų atranką organizuoja ir vykdo Valstybės tarnybos departamentas arba paveda atrinkti pretendentą kitai valstybės institucijai ar įstaigai¹⁵. Valstybės institucijų ir įstaigų turėtos delegavimo išlaidos apmokamos iš Užsienio reikalų ministerijai tam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų, arba jei Užsienio reikalų ministerijos išvadoje nurodyta, kad išlaidos, susijusios su delegavimu, negalės būti padengiamos iš ministerijai tam tikslui skirtų asignavimų dėl to, kad šių asignavimų sumos nepakanka, šios išlaidos apmokamos iš institucijoms ir įstaigoms Lietuvos Respublikos valstybės biudžete skirtų asignavimų. Sprendimą pratęsti delegavimo trukmę priima deleguojančiosios institucijos ar įstaigos vadovas, atsižvelgdamas į Užsienio reikalų ministerijos išvadą dėl pratęsimo tikslingumo¹⁶.

Nustatyta atvejų, kai institucijos delegavo asmenis arba pratęsė delegavimo trukmę, nesilaikydamos įstatymu nustatytos tvarkos (detali informacija pateikta ataskaitos 2 priede).

Neteisėti delegavimo atvejai

- Institucijos savarankiškai delegavo asmenis, kurių atranka nebuvo atlikta įstatymo nustatyta tvarka, nepateikusios Užsienio reikalų ministerijai informacijos apie laisvų pareigų pripažinimą atitinkančiomis delegavimo prioritetus ir delegavimo poreikį.
- Užsienio reikalų ministerijai atsakius apmokėti institucijos, kuri delegavo asmenį apie tai neinformavusi ministerijos, su delegavimu susijusias išlaidas, šios išlaidos buvo apmokėtos iš institucijai, o ne iš Užsienio reikalų ministerijai šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų.
- Deleguojančioji institucija nesikreipė į Užsienio reikalų ministeriją dėl delegavimo trukmės pratęsimo, pareigų atitikties delegavimo prioritetams pratęsimo metu ir delegavimo trukmę pratęsė neturėdama ministerijos išvados dėl pratęsimo tikslingumo.

Auditoriai nevertino visos delegavimo apimties, taigi tokių atvejų gali būti ir daugiau.

Kadangi Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir ES institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatyme nepakankamai reglamentuotos kontrolės procedūros, užtikrinančios, kad būtų laikomasi įstatymo reikalavimų, sudaromos sąlygos valstybės institucijoms deleguoti savo darbuotojus atstovauti Lietuvai užsienyje, neįvertinus, ar pareigos, į kurias deleguojami asmenys, atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus delegavimo prioritetus, ar deleguojami reikalavimus atitinkantys asmenys.

¹³ Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymas, 5 str.

¹⁴ Ten pat, 6 str. 1 ir 2 d.

¹⁵ Ten pat, 9 str. 1 d., 7 str. 1 d.

¹⁶ Ten pat, 19 str. 2 d.

2.3. Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų atranka ir finansavimas

Užsienio reikalų ministerija¹⁷ dalyvauja formuojant ir įgyvendinant užsienio politiką, viešąją diplomaciją, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais valstybės politiką. Įgyvendindama šias funkcijas, ministerija finansuoja asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektus, kuriais siekiama šviesti ir informuoti visuomenę apie Lietuvos užsienio politiką, Lietuvos diplomatinę tarnybą, kelti visuomenės susidomėjimą Lietuvos diplomatinės istorija ir didinti šios srities išmanymą, informuoti Lietuvos visuomenę ir tarptautinę bendruomenę apie Lietuvos ES politiką, įtraukti Lietuvos Respublikos piliečius į Lietuvos užsienio politikos įgyvendinimą ir kt. Ministerija 2014 metais finansavo 26 projektus, kuriems skyrė 216,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Ankstesnių auditų metų vertinome ministerijos asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos organizavimą, sutarčių sudarymą ir atsiskaitymą ir teikėme rekomendacijas dėl sisteminių klaidų, padarytų nurodant ir pagrindžiant kitus projektų finansavimo šaltinius. Vertindami projektų atranką, lėšų skyrimą projektams įgyvendinti, jų vykdymą ir kontrolę, pastebėjome teigiamų pokyčių įgyvendinant teiktas ankstesnių auditų rekomendacijas, tačiau 2014 m. nustatėme sisteminių klaidų, padarytų organizuojant projektų atranką ir finansavimą, o įgyvendinant visus projektus – tinkamos lėšų panaudojimo kontrolės trūkumų.

Projektų atrankos komisija nevertino visų 2014 m. finansuotų projektų atitikties prioritetinėms temoms ir nustatytiems projektų vertinimo kriterijams, todėl neaišku, ar ministerijos finansuojami projektai atitinka patvirtintas prioritetines temas ir vertinimo kriterijus.

Projektai atrankami ir finansuojami vadovaujantis Projektų atrankos nuostatais¹⁸, kuriuose nustatyti teikiamų projektų vertinimo kriterijai, ir prioritetinėmis temomis¹⁹, pagal kurias organizacijos 2014 metais teikė projektų paraiškas. Projektų atrankos nuostatuose nėra įpareigojimo organizacijoms teikiamose paraiškose nurodyti prioritetinę temą, pagal kurią yra teikiamas projektas. Komisija atrinko projektus ir paskirstė jiems valstybės biudžeto lėšas, nors nė viena organizacija projektų paraiškose nenurodė, pagal kurią prioritetinę temą projektas buvo teikiamas, neįvertinusi teiktų projektų pagal nustatytus vertinimo kriterijus²⁰.

Taip pat ministerija, skyrusi mažesnę finansavimą projektams vykdyti ir nepatvirtinusi naujų projektų sąmatų ir planų, neturėjo duomenų apie galutinį projekto įvykdymą ir tikslų, kuriems skirtas finansavimas, pasiekimą esant mažesniai finansavimui.

Visiems projektų vykdytojams buvo skirta mažesnė suma, nei buvo prašoma paraiškoje, o kai kuriais atvejais finansavimas sumažintas daugiau kaip 90 procentų. Skyrus mažesnę, nei prašoma projektų vykdytojų paraiškoje, sumą, daugeliu atvejų netvirtinama nauja finansuotino projekto sąmata ir planas, nors pagal Projektų atrankos nuostatus organizacijos, atsižvelgdamos į

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-25 nutarimu Nr. 1155 patvirtinti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nuostatai.

¹⁸ Užsienio reikalų ministro 2012-05-25 įsakymu Nr. V-91 patvirtinti Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatai.

¹⁹ Užsienio reikalų ministro 2014-02-04 įsakymas Nr. V-16 „Dėl asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, 2014 m. prioritetinių temų patvirtinimo“.

²⁰ Užsienio reikalų ministro 2012-05-25 įsakymu Nr. V-91 patvirtinti Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatai, 25 p.

ministerijos skirtą finansavimą, turėtų pateikti su ministerija suderintą patikslintą projekto įgyvendinimo planą ir lėšų sąmatą²¹.

Dėl šių priežasčių ministerija, skyrusi mažesnę finansavimą, nežino, kokius paraiškoje nurodytus darbus projekto vykdytojas atliks, kokius renginius organizuos ar kokias kitas priemones (projekto dalis) įvykdys, kokią lėšų dalį planuojama panaudoti kiekvienai konkrečiai projekto daliai įgyvendinti.

Ministerija atrinko ir finansavo projektus, kuriems finansavimas negalėjo būti skiriamas.

Pagal Projektų atrankos nuostatus finansavimas gali būti skiriamas tik asociacijų ir viešųjų įstaigų vykdomiems veiklos projektams, tačiau ministerija atrinko ir finansavo projektą²², kurio vykdytojo teisinis statusas – labdaros ir paramos fondas – neatitinka Projektų atrankos nuostatų ir kuriam finansavimas negalėjo būti skiriamas.

Komisijos nariai, būdami projekto paraišką teikiančių organizacijų nariais, nenusiūšalino ir dalyvavo vertinant šią organizacijų projektus, o komisija šiuos projektus atrinko, pripažino tinkamais finansuoti ir sudarė 3 projektų sutartis²³. Projektų atrankos nuostatuose²⁴ nurodyta, kad komisijos narys neturi teisės dalyvauti svarstant projektų paraiškas ir teikti pasiūlymų dėl ministerijos dalyvavimo įgyvendinant projektus tikslingumo, jeigu jis yra projekto paraišką teikiančios organizacijos narys.

Ministerija sudarė projektų sutartis, kai faktiškai projektai buvo įgyvendinti arba turėjo būti įgyvendinti sutarties dieną, ir skyrė jiems finansavimą, todėl negalėjo užtikrinti tinkamos projekto vykdymo kontrolės (pavyzdžiai pateikti ataskaitos 3 priedo 1 lentelėje). Projektų atrankos nuostatuose nenumatyta galimybės projektų sutartis sudaryti po to, kai projektas yra faktiškai įgyvendintas. Nenurodytas ir laikotarpis, per kurį, priėmus sprendimą finansuoti projektą, ministerija su projektų vykdytojais turi pasirašyti finansavimo sutartis. Nustatėme, kad pagrindinė pavėluotai sudarytų projektų sutarčių priežastis – užsitęsęs sutarčių ministerijoje administravimo (derinimo, vizavimo, pasirašymo) procesas.

Ministerija pripažino, kad projektai tinkamai įvykdyti, ir skyrė jiems galutinį finansavimą neturėdama išsamios ir tikslios informacijos apie jų įvykdymą, su projektų vykdytojais nepasirašiusi darbų perdavimo ir priėmimo aktų, kuriais patvirtinamas projektų sutartyse nurodytų įsipareigojimų įvykdymas²⁵ (pavyzdžiai pateikti ataskaitos 3 priedo 2 lentelėje).

Komisija skyrė koordinatorius²⁶, kurie turėjo kontroliuoti atitinkamo projekto įgyvendinimą: sutarčių sudarymą, projekto vykdymo priežiūrą ir atsiskaitymą už rezultatus. Tačiau koordinatoriai netinkamai vykdė projektų kontrolę, nes neturėdami išsamios ir tikslios informacijos apie projekto įvykdymą neprašė, kad organizacijos pateiktų papildomą informaciją, reikalingą projektams išsamiai įvertinti, kaip nurodyta Projektų atrankos nuostatuose²⁷. Taigi ministerija neužtikrino tinkamos projektų įvykdymo ir skirtų lėšų panaudojimo kontrolės.

²¹Ten pat, 27 p.

²² Lietuvos muzikų rėmimo fondas, 2014-04-10 sutartis Nr. 112-14-ULD (10 tūkst. Lt).

²³ 2014-05-29 sutartis Nr. 172-14-ULD su VšĮ „Global Lithuanian Leaders“, 2014-04-29 sutartis Nr. 139-14-ULD su VšĮ „Global Lithuanian Leaders“, 2014-10-15 sutartis Nr. 285-14-IVRD su Vilniaus universiteto TSPMI korporacija „RePublica“ (iš viso 34,4 tūkst. Lt).

²⁴ Užsienio reikalų ministro 2012-05-25 įsakymu Nr. V-91 patvirtinti Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatai, 17.1 p.

²⁵ Ten pat, 21, 28, 31 ir 32 p.

²⁶ Ten pat, 20 p.

²⁷ Ten pat, 21.3 p.

Kai kuriais atvejais nebuvo užtikrinta, kad būtų laikomasi Projektų atrankos nuostatų, nes komisija pakeitė projekto lėšų paskirtį po to, kai projektas buvo įgyvendintas, o išlaidos padarytos²⁸, taip pat kai projekto vykdytojas panaudojo lėšas ne pagal paskirtį, o ministerija pripažino jas tinkamomis finansuoti, neturėdama komisijos rekomendacijų ir ministerijos kanclerio sprendimo²⁹. Pagal Projektų atrankos nuostatus, atsiradus būtinybei patikslinti projekto sąmatą, organizacija nedelsdama turėjo kreiptis į ministeriją dėl sutarties papildymo ar pakeitimo ir nurodyti priežastis. Komisija, atsižvelgdama į tai, turėjo pateikti rekomendaciją, o sprendimą dėl organizacijos prašymo patenkinimo ar nepatenkinimo turėjo priimti ministerijos kancleris³⁰.

Siekdami, kad projektai būtų atrinkti ir finansuojami vadovaujantis užsienio reikalų ministro patvirtintomis tvarkomis ir kad būtų užtikrinta tinkama lėšų panaudojimo kontrolė, ministerijai **rekomenduojame:**

- įpareigoti organizacijas teikiamose paraiškose nurodyti prioritetinę temą, pagal kurią teikiamas projektas, o atrinkant projektus įvertinti jų atitiktį prioritetinėms temoms ir nustatytiems vertinimo kriterijams;
- tvirtinti projektų sąmatas ir planus, atsižvelgiant į skirtą finansavimą;
- įvertinti nenusišalinusių komisijos narių viešųjų ir privačių interesų suderinamumą;
- sukurti papildomas kontrolės procedūras, kurios užtikrintų tinkamą lėšų skyrimą projektų vykdytojams ir jų panaudojimo kontrolę, ir užtikrinti, kad keičiant lėšų paskirtį tinkamomis finansuoti išlaidos būtų pripažintos tik esant ministerijos kanclerio sprendimui.

Užsienio reikalų ministerija, įgyvendindama viešosios diplomatijos, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais valstybės politiką, atrinko projektus ir skyrė 216,1 tūkst. Lt jiems finansuoti ne visais atvejais vadovaudamasi patvirtintomis tvarkomis ir neužtikrinusi tinkamos lėšų panaudojimo kontrolės:

- finansavo projektus, neįvertinusi, ar jie atitinka patvirtintas prioritetines temas ir nustatytus vertinimo kriterijus;
- sumažinusi projektų finansavimą ir nepatvirtinusi naujų projekto sąmatų ir planų, negalėjo įvertinti, ar pasiekti projekto tikslai;
- finansavo labdaros ir paramos fondo projektą, kuriam finansavimas dėl jo teisinio statuso negalėjo būti skiriamas;
- skyrė finansavimą projektams tų organizacijų, kurių nariai buvo atrankos komisijos nariai ir kurie nenusišalino nuo atrankos;
- finansavo projektus arba pakeitė projekto lėšų paskirtį, kai projektai jau buvo faktiškai įgyvendinti;
- projekto vykdytojams panaudojus lėšas ne pagal paskirtį, išlaidas pripažino tinkamomis finansuoti, nesant ministerijos kanclerio sprendimo;
- finansavo projektus neturėdama išsamios ir tikslios informacijos apie jų įvykdymą, su projektų vykdytojais nepasirašė darbų perdavimo ir priėmimo aktų, kuriais patvirtinamas projektų sutartyse nurodytų įsipareigojimų įvykdymas.

²⁸ Atsižvelgiant į projekto vykdytojo VŠĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos 2014-07-03 raštą, komisijos 2014-07-08 protokolu Nr. 3 pakeista lėšų paskirtis, nors projektas jau buvo įgyvendintas (2014-05-31), o išlaidos padarytos.

²⁹ VŠĮ „Užupio meno inkubatorius“ panaudojo 4 tūkst. Lt kvalifikacijai tobulinti, nors projekto sutartyje tokios išlaidos nebuvo numatytos.

³⁰ Užsienio reikalų ministro 2012-05-25 įsakymu Nr. V-91 patvirtinti Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatai, 29 p.

2.4. Užsienio lietuvių organizacijų projektų atranka ir finansavimas įgyvendinant programą „Globali Lietuva“

Įgyvendinant Penkioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės veiklos programą³¹, buvo patvirtinta „Globali Lietuva“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programa³².

Siekiant įgyvendinti „Globali Lietuva“ programą, ministerijai nustatyta viena iš funkcijų – kartu su kitomis institucijomis rengti užsienio lietuvių bendruomenių, organizacijų ir neformaliojo užsienio lietuvių lituanistinio švietimo įstaigų rėmimo programas ir dalyvauti jas įgyvendinant, atrinkti projektus, finansuojamus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis, atlikti jų įgyvendinimo priežiūrą³³. Užsienio reikalų ministerija 2014 metais nutarė finansuoti 95 projektus ir skirti jiems 231,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Projektai atrenkami ir finansuojami vadovaujantis užsienio reikalų ministro patvirtintu tvarkos aprašu³⁴. Projektus svarsto ir sprendimus dėl lėšų skyrimo priima Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisija³⁵, į kurios sudėtį įtrauktas ir Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas Lietuvoje.

Komisijos narys negali balsuoti svarstomu klausimu, jeigu jis yra asmeniškai suinteresuotas komisijos nutarimo rezultatais arba priimtas nutarimas gali teikti jam materialinę ar kitokią asmeninę naudą. Esant tokioms aplinkybėms, jis privalo nedelsdamas apie tai informuoti komisijos posėdžio dalyvius ir nusišalinti nuo klausimo svarstymo³⁶.

Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas V. B. Lietuvoje komisijos posėdžio³⁷ metu nenusišalino ir dalyvavo vertinant tris jo atstovaujamos organizacijos ir kaip projektų vadovo pateiktus projektus, taip galbūt sukeldamas interesų konfliktą. Komisijos sprendimu nutarta finansuoti du šios organizacijos projektus pagal sudarytas dvi projektų sutartis³⁸. Taigi nebuvo užtikrinta objektyvi projektų atranka, nes nenusišalino Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos narys, kai jo dalyvavimas vertinant projektus galėjo sukelti interesų konfliktą, ir jiems buvo skirtas finansavimas.

Įvertinę šias aplinkybes, siūlome ministerijai imtis papildomų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad komisijos nariai nusišalintų, kai jų dalyvavimas vertinant projektus gali sukelti interesų konfliktą.

³¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gruodžio 9 d. nutarimas Nr. XI-52, 214 nuostata.

³² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-03-30 nutarimas Nr. 389 „Dėl „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 m. programos patvirtinimo“.

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998-09-25 nutarimu Nr. 1155 patvirtinti Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nuostatai, 6.6.5 p.

³⁴ Užsienio reikalų ministro 2010-01-26 įsakymu Nr. V-12 (2013-10-17 įsakymo Nr. V-231 redakcija) patvirtintas Užsienio lietuvių organizacijų projektų rėmimo tvarkos aprašas.

³⁵ 2010-04-30 įsakymas Nr. V-60 „Dėl užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo“.

³⁶ Ten pat, 21 p.

³⁷ Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos 2014-01-31 posėdžio protokolas Nr. PK-1.

³⁸ 2014-03-05 sutartys: Nr. 31-14-ULD ir Nr. 32-14-ULD.

Nebuvo užtikrinta objektyvi projektų atranka, nes nenusišalino komisijos narys, kai jo dalyvavimas vertinant projektus galėjo sukelti interesų konfliktą. Ministerija skyrė finansavimą šio nario, kaip projektų vadovo, teiktiems projektams, kuriuos svarstant jis nenusišalino, vykdyti.

2.5. Viešieji pirkimai ir sutarčių vykdymo kontrolė

Ankstesnių auditų³⁹ metu buvo nustatyta teisės aktų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus, sisteminių pažeidimų ir sutarčių vykdymo kontrolės trūkumų. Ministerijai rekomendavome nustatyti papildomas kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad sutartys būtų tinkamai administruojamos ir kontroliuojamas jų vykdymas, apsvarstyti valstybinio audito ataskaitoje nurodytus dalykus, susijusius su viešaisiais pirkimais, ir informuoti apie priimtus veiksmus.

Ministerijos veiksmai įgyvendinant ankstesnių auditų rekomendacijas

Ministerija ėmėsi prevencinių priemonių, kad nustatyti pažeidimai nesikartotų:

- Stiprino sutarčių vykdymo priežiūrą, pagal kompetenciją pasitelkdama kitus ministerijos padalinius (Finansų, Teisės ir tarptautinių sutarčių departamentus, Viešųjų pirkimų skyrių ir kt.);
- rengė ir tikslino ministerijos padalinių darbo organizavimo tvarkas, į atsakingų darbuotojų pareigybių aprašymus įtraukė sutarčių administravimo funkcijas;
- viešųjų pirkimų procedūras atliekančius darbuotojus siuntė į mokymus;
- dalyvavo sprendžiant klausimus dėl viešųjų pirkimų reguliavimo srityje priimtų naujų direktyvų ir jų perkėlimo į nacionalinę teisę;
- organizavo vidaus audito patikrinimus, kad būtų mažinamos klaidų atsiradimo rizikos ir sustiprintos kontrolės procedūros, ir kita.

Šiais metais, atlikę viešųjų pirkimų audito procedūras, vėl nustatėme viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų nesilaikymo atvejų ir sutarčių vykdymo kontrolės procedūrų trūkumų. Ministerija, įsigydama tarnybinių kelionių, renginių organizavimo ir aptarnavimo ir kitas įvairaus pobūdžio paslaugas, būtinas veiksmingam jos funkcijų vykdymui užtikrinti, ir turtą, reikalingą diplomatinėms atstovybėms, neužtikrina tinkamo viešųjų pirkimų vykdymo ir sutarčių vykdymo kontrolės, o su tarnybinėmis komandiruotėmis susijusias paslaugas įsigyja netaikydama viešųjų pirkimų procedūrų.

2.5.1. Paslaugų įsigijimas

Ministerija nuo 2011 iki 2015 m. įsigijusi paslaugas pagal sudarytas kelionių organizavimo, diplomatinio krovinio gabenimo, renginių organizavimo ir aptarnavimo, ministerijos pastatų elektros techninės priežiūros, pastatų šilumos ūkio, vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuvedimo sistemų techninės priežiūros paslaugų sutartis, 16 293,5 tūkst. Lt viršijo preliminarias šių sutarčių kainas. 2014 m. liepos 1 d. sudariusi sutartį vieneriems metams dėl diplomatinio krovinio gabenimo paslaugų numačiusi galimybę ją pratęsti 2 metų laikotarpiui, ministerija vien per 6 mėnesius nuo sutarties sudarymo pradžios tiekėjui sumokėjo 806,3 tūkst. Lt, t. y. 122,9 tūkst. Lt daugiau negu buvo apskaičiuota preliminari sutarties kaina 3 metų laikotarpiui.

³⁹2013-07-15 valstybinio audito ataskaita „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ Nr. FA-P-40-4-32 ir 2014-07-15 valstybinio audito ataskaita „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ Nr. FA-P-40-3-90.

Ministerija pagal šias sutartis įsigijo paslaugų iš viso už 30 923,8 tūkst. Lt, nors planuota buvo įsigyti už 14 507,4 tūkst. Lt. Pagal sudarytas sutartis ministerija įsigijo paslaugų už 16 416,4 tūkst. Lt daugiau (detali informacija pagal sutartis pateikta ataskaitos 4 priede).

Visais atvejais šioms paslaugoms įsigyti ministerija organizavo atvirus konkursus vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymu⁴⁰, pagal kurį supaprastintų pirkimų taikymo sritis yra įstatymo 2 priedėlio B paslaugų sąrašė išvardytų paslaugų pirkimas, neatsižvelgiant į pirkimo vertę, o kainas apskaičiavo taikydama fiksuotą įkainį arba fiksuotą įkainį ir dalinį sutarties vykdymo išlaidų apmokėjimą. Įsigyjant tokio tipo paslaugas ir taikant tokią kainodarą, tikslus įsigyjamų paslaugų kiekis ir kaina yra nežinomi, todėl galutinė kaina priklauso nuo vykdančią sutartį suteiktų paslaugų apimtys.

Pažymėtina, kad ministerija, organizuodama pirkimus, jų dokumentuose ir sudarytose sutartyse nenurodo numatomos pirkimo vertės, ją nurodo tik atlikusi pirkimą viešojo pirkimo procedūrų ataskaitoje.

Taigi ministerija, įsigijusi paslaugas, 16 416,4 tūkst. Lt viršijo preliminarias sutarčių vertes. Iš nustatytų atvejų taip pat galima daryti išvadą, kad ministerija netiksliai apskaičiuoja planuojamų įsigyti paslaugų apimtį ir sutarčių kainas, o esant netinkamai sutarčių vykdymo kontrolei, sudaromos sąlygos paslaugas neribotai pirkti neatliekant viešųjų pirkimų procedūrų. Taip, mūsų nuomone, neužtikrinama tiekėjų konkurencija ir nepasiekiamas įstatyme⁴¹ nustatytas viešųjų pirkimų tikslas – įsigyti reikalingų paslaugų racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Ministerijos Vidaus audito skyrius dar 2013 m. nustatė sutarčių vykdymo kontrolės trūkumų ir siekdamas užtikrinti sutarčių vykdymo kontrolę rekomendavo⁴² pirkimo dokumentuose, kai tikslinga, nustatyti sutarties vertės apribojimą, kad ji nebūtų didesnė už suplanuotą pirkimo vertę. Vidaus audito skyrius taip pat rekomendavo imtis priemonių, kad būtų galima gauti išlaidų duomenis ne tik pagal tiekėją, bet ir pagal vykdomą sutartį, nes ministerijos taikomoje finansų ir apskaitos valdymo sistemoje nėra duomenų sąsajos su konkrečia vykdoma sutartimi, todėl nustatyti buhalterinių duomenų ryšio su vykdoma sutartimi nėra galimybių, o sutarčių vykdymo kontrolė pagal kompetenciją priskirta atsakingiems skyrių darbuotojams. Tačiau ši rekomendacija iki šiol nėra įgyvendinta.

Mūsų nuomone, ministerija turėtų tiksliau apskaičiuoti planuojamų įsigytų paslaugų apimtį ir sutarčių vertes, sutartyse nustatyti jų apribojimus, sukurti papildomas kontrolės procedūras, užtikrinančias tinkamą sutarčių vykdymo kontrolę, ir operatyviau įgyvendinti ministerijos vidaus audito pateiktas rekomendacijas šioje srityje.

2.5.2. Su tarnybinėmis komandiruotėmis susijusių paslaugų įsigijimas

2014 m. gruodžio 9 d. pasibaigus Užsienio reikalų ministerijos sutarčiai dėl tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų, naujo tarnybinių kelionių organizavimo paslaugų viešojo pirkimo ministerija nevykdė ir iki šiol neturi galiojančios sutarties dėl šių paslaugų teikimo.

Ministerija, kaip perkančioji organizacija, pati neįsigyja su tarnybinėmis komandiruotėmis susijusių paslaugų (pvz.: viešbučio, oro, vandens transporto bilietai, draudimo). Šias paslaugas perka arba tik užsako (rezervuoja) darbuotojai, o ministerija taiko kompensavimo mechanizmą,

⁴⁰ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (su vėlesniais pakeitimais), 84 str. 2 p.

⁴¹ Ten pat, 3 str. 2 d.

⁴² Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Administracinio departamento Ūkio ir paslaugų skyriaus veiklos vidaus audito 2013-11-06 ataskaita Nr. VA1-2.

nors pagal Viešųjų pirkimų įstatymą šios paslaugos turi būti įsigyjamoms taikant viešųjų pirkimų procedūras.

Vienais atvejais ministerija kompensuoja darbuotojo asmeninėmis lėšomis padengtas su tarnybine komandiruote susijusias išlaidas pagal darbuotojo vardu išrašytas ir pateiktas sąskaitas faktūras, kitais atvejais darbuotojai tik užsisako komandiruotei būtinas paslaugas, tačiau už jas nemoka iš asmeninių lėšų, už šias paslaugas sumoka ministerija tiesiogiai tiekėjui pagal darbuotojo vardu išrašytas ir ministerijai pateiktas sąskaitas faktūras.

Ministerija, netaikydama viešųjų pirkimų procedūrų, 2014 m. iš viso apmokėjo 28,1 tūkst. Lt komandiruočių išlaidų. Pažymėtina, kad 2015 m. vien per 3 mėnesius ministerija tokiu būdu apmokėjo 770,1 tūkst. Lt komandiruočių išlaidų, iš jų 691,5 tūkst. Lt sumokėjo tiesiogiai tiekėjui pagal darbuotojo vardu išrašytas ir ministerijai pateiktas sąskaitas faktūras.

Ministerija, mokėdama tiesiogiai tiekėjui pagal darbuotojo vardu išrašytas, tačiau asmeninėmis lėšomis neapmokėtas sąskaitas, nesilaiko Darbuotojų siuntimo į tarnybines komandiruotes tvarkos aprašo⁴³. Pagal šį aprašą darbuotojui kompensuojamos tik jo asmeninėmis lėšomis apmokėtos su tarnybine komandiruote susijusios išlaidos, pateikus jas įrodančius dokumentus, pervedant į darbuotojo nurodytą asmeninę sąskaitą ar asmeninę kortelę, į kurią pervedamas darbo užmokestis, Lietuvos banke.

Ministerijos paaiškinimas

Ministerijos nuomone, problema yra sisteminė, egzistuoja ribotos teisinės priemonės efektyviai atlikti pirkimą, kurį įvykdžius būtų pasiekti visi viešųjų pirkimų tikslai – veiksminga konkurencija, racionalus lėšų panaudojimas, taip pat būtų užtikrinta tinkama sutarties išlaidų kontrolė. Viešųjų pirkimų tarnybą parengė keleivių pervežimo oro transportu paslaugų (lėktuvų bilietų) viešojo pirkimo dokumentų parengimo rekomendacijas, kurios nėra panaikintos, – nustatant kainodaros taisyklės taikyti įkainio bazės nustatymo metodą. Tačiau, kaip matyti iš Viešųjų pirkimų tarnybos atliktų patikrinimų ir vertinimų, šis kainodaros būdas nėra tinkamas įsigyjant minėtas paslaugas. Viešųjų pirkimų tarnyba 2011 m. lapkričio 30 d. paskelbė pranešimą dėl kelionių organizavimo paslaugų pirkimo, kuriame siūlo perkančiosioms organizacijoms, vykdant kelionių organizavimo paslaugų viešuosius pirkimus, naudoti vieną iš dviejų alternatyvių modelių: preliminarįsias sutartis su keliais tiekėjais arba fiksuoto įkainio sutartis. Kitų rekomendacijų dėl šių paslaugų pirkimo nėra paskelbta. Teismų praktika patvirtina, kad fiksuoto įkainio metodo taikymas yra abejotinas, nes lėktuvų bilietų rinkoje egzistuoja momentinė paklausa ir pasiūla, tiekėjai neturi galimybių siūlyti fiksuotų įkainių, kurie galiotų ilgą laiką. Be to, net ir sudarant preliminarįsias sutartis turi būti taikomos kokios nors kainodaros taisyklės, kurios leistų išvengti tiekėjų konkurencijos dėl pasiūlymų pateikimo greičio ir tvarkingumo.

Rekomenduojame ministerijai, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, spręsti klausimą dėl su komandiruotėmis susijusių paslaugų įsigijimo, o esant poreikiui inicijuoti teisės aktų, reglamentuojančių šių paslaugų įsigijimą, pakeitimus.

2.5.3. Ministerijos renginių organizavimo ir aptarnavimo paslaugų pirkimas

Užsienio reikalų ministerija, vykdydama jai pavestas funkcijas, organizuoja įvairių lygių renginius: suvažiavimus, derybas, posėdžius, konferencijas, seminarus, pristatymus, parodas ar kito

⁴³ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2007-11-28 įsakymu Nr. V-107 (aktuali redakcija) patvirtintas Užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos diplomatinėjų atstovybių darbuotojų siuntimo į tarnybines komandiruotes tvarkos aprašas, 22 p.

pobūdžio renginius ir oficialius priėmimus Lietuvos Respublikoje. Siekdama užtikrinti sėkmingą ir sklandų renginių organizavimą ir vykdymą, ministerija organizavo renginių organizavimo ir aptarnavimo paslaugų viešąjį pirkimą ir 2014 m. sudarė 6 000 tūkst. Lt vertės sutartį⁴⁴ 3 metų laikotarpiui. Pagal šią sutartį ministerija 2014 m. įsigijo paslaugų už 1 051,9 tūkst. Lt.

Pirkimo sąlygų nustatymas

Ministerija, apibūdindama pirkimo objektą, techninėje specifikacijoje nurodė 18 skirtingų rūšių paslaugų (5 priedo 1 lentelė), tačiau pirkimo dokumentuose nustatė, kad pirkimas į atskiras dalis neskirstomas, todėl turėjo būti teikiamas visos nurodytos paslaugų apimties pasiūlymas. Ministerija taip pat nustatė kainos apskaičiavimo būdą, taikant dalinį sutarties vykdymo išlaidų apmokėjimą. Taikant tokį apskaičiavimo būdą, sutarties kaina susideda iš dviejų dalių: viena kainos dalis apskaičiuojama taikant fiksuotą įkainį, o kitą kainos dalį sudaro tiekėjo faktiškai patiriamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su sutarties vykdymu. Kadangi ministerija techninėje specifikacijoje tiksliai apibūdino pirkimo objektą, ji negalėjo taikyti tokio kainos apskaičiavimo būdo, nes pagal metodiką⁴⁵ dalinis sutarties vykdymo išlaidų apmokėjimas taikomas tada, kai perkančioji organizacija negali tiksliai apibūdinti pirkimo objekto.

Pritaikius tokią kainodarą, į palyginamąją pasiūlymo kainą, kurią buvo galima tik apskaičiuoti pagal fiksuotą įkainį, buvo įtraukta labai nedidelė techninėje specifikacijoje nurodytų paslaugų apimtis. Taigi ministerija 2014 m. už paslaugas, kurių įkainiai nebuvo nustatyti, sumokėjo 844,9 tūkst. Lt (apmokėjo faktines išlaidas) ir tik 131 tūkst. Lt sumokėjo už paslaugas, kurių fiksuotas įkainis buvo nustatytas pirkimo metu.

Pirkimo sąlygose visos paslaugos buvo suskirstytos į pagrindines ir papildomas paslaugas (5 priedo 1 lentelė) bei nurodyta, kad visas papildomas paslaugas (išskyrus papildomą salių nuomą) ministerija apmokės pagal tiekėjo faktiškai patirtas išlaidas, o už dalies suteiktų papildomų paslaugų⁴⁶ organizavimą, koordinavimą, priežiūrą ir pan. ministerija numatė galimybę tiekėjui papildomai mokėti jo nurodyto dydžio priedą, skaičiuojant nuo pirkimo sąlygose pateiktų papildomų paslaugų kainos. Dėl ydingų pirkimo sąlygų ministerija papildomų paslaugų įsigijo už 828,7 tūkst. Lt, tuo tarpu pagrindinių paslaugų tik už 99,1 tūkst. Lt, bei įsigijo papildomų paslaugų už 382,6 tūkst. Lt, iš kurių 32,7 tūkst. Lt sudarė sumokėtas 21 proc. dydžio priedas – antkainis.

Ministerija pirkimo sąlygose taip pat netinkamai apibūdino pirkimo objektą – numatė įsigyti papildomas paslaugas, jas įvardydamas kaip „Kitas paslaugas“, ir jų nedetalizavo. Tokiu būdu ministerija įsigijo pirkimo sąlygose nenurodytų paslaugų (pvz.: apgyvendinimo paslaugas, lėktuvų bilietus, muzikines programas, lektorių, fotografų, techninės priežiūros ir kitas paslaugas) už 250 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad konkursą laimėjęs tiekėjas faktiškai pats teikė tik dviejų rūšių paslaugas – renginių ir priėmimų organizavimo, planavimo, koordinavimo, valdymo, priežiūros paslaugas, o likusias 16 paslaugų rūšių – tiekėjo pasirinkti subteikėjai. Taigi daugeliu atvejų atviro konkurso laimėtojas buvo tik tarpininkas.

Mūsų nuomone, ministerija didelės apimties pirkimus turėtų organizuoti suskaidydama juos į atskiras pirkimo dalis, joms nustatydama tinkamą kainodarą ir sudarydama atskiras pirkimo

⁴⁴ 2014-02-06 sutartis Nr. 16-14-ADD.

⁴⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktorius 2003-02-25 įsakymu Nr. 1S-21 patvirtinta Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių kainodaros taisyklių nustatymo metodika, 19 p.

⁴⁶ Supaprastinto atviro konkurso sąlygų techninės specifikacijos 1.2.12-1.2.18 punktai.

sutartis. Taip konkurencija būtų didesnė ir tikėtina, kad paslaugas įsigyjant iš tiesioginių tiekėjų, jų kaina sumažėtų, o ministerija galėtų užtikrinti tinkamą sutarčių ir išlaidų kontrolę.

Sutarties vykdymo išlaidų kontrolė ir pagrįstumas

Pirkimo dokumentuose nurodyta, kad papildomų salių ir kitų patalpų nuomos ir aptarnavimo kainos tiesiogiai priklauso nuo renginio geografinės kategorijos (vietos), nuomos trukmės ir dalyvių, kurie privalo tilpti salėje⁴⁷, skaičiaus. Tiekėjas, teikdamas apmokėti išlaidas už papildomų salių nuomą, nė vienu atveju nenurodė šios informacijos, o ministerija jos nereikalavo. Tokiu būdu ministerija už papildomų salių nuomą sumokėjo 48,1 tūkst. Lt, neįsitikinusi, ar suteiktų paslaugų išlaidos atitinka komerciniame pasiūlyme nurodytus įkainius, ir taip neužtikrino tinkamos išlaidų kontrolės.

Sutartyje nurodyta, kad už papildomų salių ir kitų patalpų nuomą turi būti mokama ne daugiau nei tiekėjo pasiūlyme nurodytos maksimalios kainos. Ministerija, nesilaikydama sutarties sąlygų⁴⁸, už papildomų salių nuomos paslaugas sumokėjo 47 tūkst. Lt pagal tiekėjo pateiktas faktines išlaidas ir neatsižvelgdama į sutartyje nurodytas maksimalias kainas. Negalėjome įvertinti, kiek ministerija, apmokėdama faktines tiekėjo išlaidas, sumokėjo daugiau, negu galėjo mokėti taikydama nustatytus maksimalius įkainius, nes tiekėjas nebuvo nurodęs šių salių priskyrimo geografinėi vietai, dydžio ir laiko, kuriam buvo išnuomotos salės.

Ministerija 2014 m. sumokėjo 51,6 tūkst. Lt už pagrindines transporto paslaugas, neįsitikinusi šių išlaidų pagrįstumu, ir neužtikrino tinkamos išlaidų kontrolės, nes nereikalavo tiekėjo pateikti išlaidas pagrindžiančius skaičiavimus ir kitą informaciją, leidžiančią įsitikinti, kad suteiktų paslaugų išlaidos atitinka komerciniame pasiūlyme nurodytus įkainius. Tiekėjas, atsiskaitydamas už suteiktas transporto paslaugas, nurodė tik transporto priemonės rūšį ir netikslų maršrutą (pvz., „po Vilniaus miestą“ ir t. t.), nors komercinį pasiūlymą teikė, o ministerija apskaičiavo pasiūlymo palyginamąją vertę pagal pirkimo dokumentuose⁴⁹ nustatytus detalius šių paslaugų įkainius, tiesiogiai priklausančius nuo transporto nuomos trukmės, maršrutų ribų ir transporto priemonių kategorijų rūšių.

Ministerija neužtikrino tinkamos išlaidų kontrolės ir už paslaugas tiekėjui sumokėjo 99,7 tūkst. Lt, neįsitikinusi šių išlaidų pagrįstumu.

Taigi, mūsų nuomone, ministerijos pasirinktas toks renginių organizavimo ir aptarnavimo pirkimo modelis neužtikrino ekonomišką lėšų naudojimą, kaip nurodyta Biudžeto sandaros įstatyme⁵⁰, ir neužtikrino, kad būtų pasiektas Viešųjų pirkimų įstatyme⁵¹ įtvirtintas pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią perkančiajai organizacijai įsigyti reikalingų paslaugų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Ministerija turėtų užtikrinti, kad tiekėjai apmokėti pateiktų tokius dokumentus, kurie leistų įsitikinti, ar išlaidos atitinka pasiūlymuose ir sutartyse nurodytus paslaugų įkainius.

2.5.4. Diplomatinė atstovybių vykdomi pirkimai

Pasirinktas pirkimo būdas

⁴⁷ Komercinio pasiūlymo 6.5 punktas, 4 lentelė; Supaprastinto atviro konkurso sąlygų 1 priedo „Techninė specifikacija“ 1.6–1.7 punktai.

⁴⁸ 2014-02-06 paslaugų viešojo pirkimo–pardavimo sutarties Nr. 16-14-ADD specialiųjų sąlygų 3.1.4 punktas.

⁴⁹ Komercinio pasiūlymo 6.6 punktas, 5 lentelė „Pagrindinių transporto paslaugų kainos“.

⁵⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 5 str. 1 d. 7 p.

⁵¹ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (su vėlesniais pakeitimais), 3 str. 2 d.

Diplomatinės atstovybės 2014 m., įsigydamos automobilius ir įgyvendindamos investicijų projektą⁵² – įsigydamos telefonų stoteles ir su jomis susijusias paslaugas, vykdė mažos vertės pirkimus – apklausas raštu, tiesiogiai kreipiantis į jų pasirinktus tiekėjus Lietuvoje. Tokiu būdu automobilių įsigyta už 530,8 tūkst. Lt (neįskaitant PVM), telefonų stotelių ir su jomis susijusių paslaugų – už 217,7 tūkst. Lt (neįskaitant PVM).

Nors diplomatinės atstovybės yra savarankiškos perkančiosios organizacijos, tačiau nėra atskiri juridiniai asmenys. Kaip savarankiškos perkančiosios organizacijos jos faktiškai pirkimų Lietuvoje savarankiškai nevykdė:

- ministerija diplomatinėms atstovybėms parengė technines specifikacijas ir suderintas pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygas;
- ministerija tiesiogiai koordinavo ir kontroliavo pirkimų eigą, sutarčių vykdymą ir atsiskaitymą. Kaip numatyta pirkimo sąlygose, bet kokią informaciją, konkurso sąlygų paaiškinimus, pranešimus teikė, susirašinėjo ir tiesioginį ryšį su tiekėju palaikė įgalioti ministerijos, o ne diplomatinės atstovybės darbuotojai;
- ministerija pasirašė turto perdavimo ir priėmimo aktus, priėmė turtą ir tiesiogiai apmokėjo tiekėjo pateiktas sąskaitas.

Ministerija turi žinoti kiekvienos atstovybės turto poreikį, nes atsižvelgdama į tai planuoja ateinančių metų išlaidas turtui įsigyti. Būdamą atsakinga⁵³ už investicijų projektų įgyvendinimą, kaip nurodė Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos⁵⁴, ministerija investicijų projektuose turi išsamiai pagrįsti planuojamos įsigyti įrangos poreikį, detalizuoti, kokios ir kiek įrangos planuoja įsigyti ir kokiose diplomatinėse atstovybėse. Tačiau ministerija, valdydama visą informaciją apie planuojamą įsigyti turtą ir jam reikalingus asignavimus, atstovybėms suteikė galimybę vykdyti atskirus mažos vertės pirkimus tiesiogiai apklausiant jų pasirinktus tiekėjus Lietuvoje, nors pati ministerija galėjo vykdyti centralizuotus pirkimus – atvirus konkursus⁵⁵.

Esant tokiai praktikai, kai turtas įsigyjamas vykdant atskirus pirkimus, kai kurios diplomatinės atstovybės tą patį turtą gali įsigyti brangiau negu kitos.

Pavyzdys

Negalėjome įvertinti, ar visos diplomatinės atstovybės telefonų stoteles, jų montavimo, paleidimo ir darbuotojų mokymo paslaugas iš to paties tiekėjo įsigijo už vienodą kainą, nes, kaip buvo nurodyta ir pirkimo dokumentuose, šios išlaidos buvo įtrauktos į bendrą pasiūlymo kainą, o mokant už stoteles ir visas šias susijusias paslaugas nebuvo reikalauta atskirai pagrįsti jų kainos.

Telefonų stotelių ir su jomis susijusių paslaugų įsigijimas

Diplomatinės atstovybės, pasirašydamos pirkimo–pardavimo sutartis, jose pakeitė pirkimų dokumentuose nustatytas sąlygas: nurodė, kad prekės turi būti pristatytos ne į atstovybę, o į Užsienio reikalų ministeriją, į pasiūlymo kainą įskaičiavo telefono stotelės pristatymą į atstovybę, nors techninėje specifikacijoje nurodyta, kad bus pristatyta į ministeriją, o ambasada šį tiekėjo

⁵² Užsienio reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos diplomatinėms atstovybėms užsienyje informacinės sistemos (URMIS) plėtra ir modernizavimas.

⁵³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-07-07 įsakymu Nr. 201 patvirtinta Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodika.

⁵⁴ Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos 2014-08-26 raštas Nr. S-1273 „Dėl informacinės visuomenės plėtros investicijų projektų derinimo“.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo II skirsnis.

pasiūlymą pripažino atitinkančiu konkurso sąlygas ir su tiekėju sudarė sutartį. Be to, pakeitus pirkimo sąlygas, ministerija telefonų stoteles į diplomatines atstovybes pristatė valstybės biudžeto lėšomis, o jos patirtas išlaidas kompensavo tiekėjas, nors pagal pirkimų sąlygas šios išlaidos buvo įskaičiuotos į bendrą tiekėjo pasiūlymo kainą ir jis stoteles turėjo pristatyti savo lėšomis ir rizika. Taigi nesivadovauta Įstatymo⁵⁶ nuostata – sudarant pirkimo sutartį nekeisti pirkimo dokumentuose ir pasiūlyme nustatytų pirkimo sąlygų.

Kad būtų sumažintas pirkimo procedūrų skaičius ir užtikrintas racionalus valstybės biudžeto lėšų ir žmogiškųjų išteklių panaudojimas, rekomenduojame ministerijai, esant galimybei, centralizuotai vykdyti turto, reikalingo diplomatinėms atstovybėms, pirkimus Lietuvoje.

Atlikdami ankstesnius auditus Užsienio reikalų ministerijoje nustatėme teisės aktų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus, sisteminių pažeidimų ir sutarčių vykdymo kontrolės trūkumų ir teikėme rekomendacijas. Jas ministerija įgyvendino, tačiau priemonės, kurių imtasi, nebuvo pakankamos, nes nebuvo užtikrinta, kad nustatyti pažeidimai nesikartotų.

Atlikę audito procedūras, kaip ir praėjusių auditų metu, vėl nustatėme teisės aktų, reglamentuojančių viešuosius pirkimus, sisteminių pažeidimų ir sutarčių vykdymo kontrolės trūkumų: ministerijos įsigytos paslaugos 16 416,4 tūkst. Lt viršijo preliminarias sutarčių kainas, o netiksliai apskaičiavusi planuojamų įsigyti paslaugų apimtis ir sutarčių kainas ir neužtikrinusi tinkamos sutarčių vykdymo kontrolės, ministerija sudarė sąlygas paslaugas neribotai pirkti neatliekant viešųjų pirkimų procedūrų ir neužtikrinant tiekėjų konkurencijos; su tarnybinėmis komandiruotėmis susijusias paslaugas įsigijo netaikydama viešųjų pirkimų procedūrų, o mokėdama už šias paslaugas pažeidė vidaus tvarkas; pasirinko renginių organizavimo ir aptarnavimo paslaugų pirkimo modelį (už 6 000 tūkst. Lt), kuris neužtikrino ekonomišką ir racionalaus lėšų naudojimo; už paslaugas sumokėjo 99,7 tūkst. Lt neįsitikinusi išlaidų pagrįstumu ir neužtikrinusi tinkamos išlaidų kontrolės; diplomatinėms atstovybėms suteikė galimybę vykdyti atskirus mažos vertės pirkimus Lietuvoje (748,5 tūkst. Lt neįskaitant PVM), nors ministerija galėjo vykdyti centralizuotus pirkimus – atvirus konkursus; įsigyjant telefonų stoteles ir su jomis susijusias paslaugas buvo pakeistos pirkimo sąlygos.

Ministerija 2014 metais neužtikrino, kad prekės ir paslaugos būtų įsigytos vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, o sudarytos pirkimų sutartys leistų įsigyti reikalingų prekių ir paslaugų racionaliai ir ekonomiškai naudojant tam skirtas lėšas, ir neužtikrino tinkamos sutarčių vykdymo ir išlaidų kontrolės.

2.6. Dėl pastovių priedų skyrimo sudarant darbo sutartis

Ministerija ES lėšomis finansuojamiems projektams vykdyti⁵⁷ sudarė terminuotas darbo sutartis⁵⁸ (sudarytos 2010 ir 2014 metais), kuriose iš anksto visam sutarties laikotarpiui nustatė pastovius procentinius priedus prie tarnybinio atlyginimo už aukštą kvalifikaciją, svarbių ir skubių darbų (užduočių) atlikimą. Ministerija 2014 m. pagal šias darbo sutartis priedams skyrė 44 tūkst. Lt.

⁵⁶ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 18 str. 3 d.

⁵⁷ Projektai: „Lietuvos Europos Sąjungos reikalų sistemos efektyvumo didinimas (LESSED)“, „Lietuvos valstybės tarnautojų, atstovaujančių Lietuvos interesams Europos Sąjungoje, kvalifikacijos tobulinimas“, Dvynių projektas Nr. HR/2010/IB/JH/01 TWL, „Užsienio ir Europos reikalų ministerijos gebėjimų nacionaliniu lygiu koordinuoti ES reikalus stiprinimas“, „Lietuvos įsitinklinimo Europos Sąjungoje skatinimas“.

⁵⁸ Darbo sutartys: 2014-09-26 Nr. 9-673; 2010-07-10 Nr. 9-78; 2013-02-14 Nr. 9-603; 2014-06-19 Nr. 9-691; 2014-06-19 Nr. 9-692; 2014-03-28 Nr. 9-677; 2014-03-28 Nr. 9-675; 2014-03-28 Nr. 9-676; 2014-08-09 Nr. 9-289.

Ministerija iki darbo sutarties sudarymo pareigybės aprašymuose nenurodė visų numatomų darbų – faktiškai darbuotojus priėmė dirbti neatsižvelgdama į pareigybės aprašyme nustatytas pareigines funkcijas ir taip sudarė sąlygas iš anksto mokėti papildomą darbo užmokestį. Kadangi ministerija, nustatydamą šiuos priedus, nerengė dokumentų dėl jų skyrimo pagrįstumo, taigi ji nesilaikė Viešojo administravimo įstatymo, kuriame nurodyta, kad individualus administracinis teisės aktas, skirtas konkrečiam asmeniui ar asmenų grupei, turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis⁵⁹.

Pažymėtina, kad ministerija kai kurias tokias darbo sutartis pratęsė net po keturis kartus iš eilės, kaskart visam sutarčių pratęsimo laikotarpiui nustatydamą pastovius procentinius priedus už aukštą kvalifikaciją, svarbių ir skubių darbų (užduočių) atlikimą.

Atsižvelgdami į tai, rekomenduojame ministerijai užtikrinti, kad skiriant priedus naujai priimtiems darbuotojams būtų peržiūrėti ir įvertinti visi pareigybės aprašymuose numatyti darbai, o darbuotojai priimami dirbti atsižvelgiant į pareigybės aprašyme nustatytas pareigines funkcijas, ir nustatyti kontrolės procedūras, užtikrinančias, kad priedai darbuotojams būtų skiriami teisės aktų nustatyta tvarka.

Ministerija, sudarydamą terminuotas darbo sutartis ES lėšomis finansuojamiems projektams vykdyti, iš anksto visam sutarties laikotarpiui nustatė pastovius procentinius priedus prie tarnybinio atlyginimo (2014 m. skirta 44 tūkst. Lt) už aukštą kvalifikaciją, svarbių ir skubių darbų (užduočių) atlikimą, pareigybės aprašyme nenurodė visų numatomų darbų ir sudarė sąlygas iš anksto mokėti papildomą darbo užmokestį.

Ministerija nerengė dokumento dėl priedų skyrimo pagrįstumo – konkrečiam asmeniui ar asmenų grupei skirto individualaus administracinio teisės akto, kuris turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, kaip nustato Viešojo administravimo įstatymas.

2.7. Rekomendacijų įgyvendinimas įsigyjant vizų ir kitas įklijas

Ministerija, vykdydamą jai priskirtas funkcijas, dalyvauja formuojant ir įgyvendinant Lietuvos Respublikos vizų politiką, teisės aktų nustatyta tvarka išduoda vizas, atlieka konsulinę dokumentų legalizavimą, įskaitant dokumentų tvirtinimą pažyma (Apostille). 2013 m. audito metu⁶⁰ įvertinę, kaip ministerija įsigyja funkcijoms vykdyti reikalingų įklijų, nustatėme, kad ministerija nuo 2001 metų įklijas pirkė pagal susitarimą, neatitinkantį Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų ir Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo reikalavimų. Audito ataskaitoje ministerijai rekomendavome spręsti klausimą dėl įklijų įsigijimo pagal teisės aktų reikalavimus.

Vertindami, kaip įgyvendinama rekomendacija, nustatėme, kad 2014 m. ministerija įsigijo įklijų už 1 800 tūkst. Lt pagal minėtą susitarimą. Tačiau ministerija ėmėsi priemonių rekomendacijai įgyvendinti – inicijavo teisės akto⁶¹ (priimtas 2015 m. balandžio mėnesį) pakeitimą, pagal kurį

⁵⁹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, 8 str. 1 d.

⁶⁰ 2014-07-15 valstybinio audito ataskaita „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ Nr. FA-P-40-7-32.

⁶¹ Kvietimo patvirtinimo, dokumentų vizai gauti pateikimo, konsultacijų vykdymo, vizos išdavimo ar atsisakymo ją išduoti, jos pratęsimo ar atsisakymo ją pratęsti, jos panaikinimo ir Šengeno vizos atšaukimo, taip pat komercinių tarpininkų akreditavimo ir išorės paslaugų teikėjų pasirinkimo tvarkos aprašo 102 punktą, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ir užsienio reikalų ministrų 2004-09-02 įsakymu Nr. 1V-280/V-109.

vizų įklijų užsakymo ir jų gamybos funkcija nuo 2015 m. balandžio mėnesio perduota Asmens dokumentų išrašymo centrui prie Vidaus reikalų ministerijos.

4-ojo audito departamento direktorius

Rimvidas Aleliūnas

4-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Akvilė Dovydaitytė

Valstybinio audito ataskaitos kopija pateikta Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui.

Auditas atliktas, vykdant 2014-07-18 pavedimą Nr. P-40-3

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Akvilė Dovydaitytė (grupės vadovė)

Daiva Juonytė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
reikalų ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
1 priedas

Teisės aktai, kuriais vadovautasi atliekant audito procedūras ir vertinant valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą

1. Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymas.
2. Valstybės tarnybos įstatymas.
3. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas.
4. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.
5. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas.
6. Lietuvos Respublikos Vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymas.
7. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas.
8. Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymas.
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 25 d. nutarimas Nr. 1155 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nuostatų patvirtinimo“.
10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“.
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-01-15 nutarimas Nr. 41 „Dėl Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo 2014–2016 metų politikos kryptių patvirtinimo“.
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-03-26 nutarimas Nr. 278 „Dėl Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vystomojo bendradarbiavimo veiklos įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-07-09 nutarimas Nr. 657 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų humanitarinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
14. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl Biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“.
15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 5 d. nutarimas Nr. 16 „Dėl Valstybės turto perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise tvarkos aprašo patvirtinimo“.
16. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 26 d. nutarimas Nr. 478 „Dėl Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės taisyklių patvirtinimo“.
17. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės.

18. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“.
19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. 919 „Dėl reprezentacinių išlaidų“.
20. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 3 d. nutarimas Nr. 1890 „Dėl Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos patvirtinimo“.
21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimas Nr. 526 „Dėl Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“.
22. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 5 d. nutarimas Nr. 432 „Dėl Viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo patvirtinimo“.
23. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. „Dėl investicijų projektų rengimui taikomų reikalavimų aprašo patvirtinimo“.
24. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.
25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gegužės 8 d. nutarimas Nr. 448 „Dėl negyvenamųjų pastatų ir patalpų nuomos bei panaudos“.
26. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 19 d. nutarimas Nr. 1250 „Dėl Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“.
27. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“.
28. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 9 d. nutarimas Nr. 531 „Dėl Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos patvirtinimo“.
29. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2012 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. V-91 „Dėl Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, atrankos nuostatų ir komisijos sudėties patvirtinimo“.
30. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2014 m. vasario 4 d. įsakymas Nr. V-16 „Dėl asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektų, kuriuos įgyvendinant tikslinga dalyvauti Užsienio reikalų ministerijai, 2014 metų prioritetinių temų patvirtinimo“.
31. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2010-01-26 įsakymu Nr. V-12 (2013-10-17 įsakymo Nr. V-231 redakcija) patvirtintas Užsienio lietuvių organizacijų projektų rėmimo tvarkos aprašas.
32. 2010-04-30 įsakymas Nr. V-60 „Dėl užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos sudėties ir nuostatų patvirtinimo“.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
 reikalų ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 2 priedas

Atvejai, kai institucijos delegavo asmenis arba pratęsė delegavimo trukmę nesivadovaudamos Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymu

Neatitikimas	Pavyzdys
Institucijos savarankiškai delegavo asmenis, nepateikusių Užsienio reikalų ministerijai informacijos dėl laisvų pareigų pripažinimo atitinkančiomis delegavimo prioritetus ir delegavimo į Europos Sąjungos institucijas poreikio bei kuriems nebuvo vykdyta atranka Įstatymo nustatyta tvarka.	Generalinis prokuroras įsakymu ⁶² į Lietuvos nacionalinio nario Eurojuste pareigas paskyrė prokurorę L. Č. trejų metų laikotarpiui nuo 2008 m. kovo 15 d. iki 2011 m. kovo 14 d., neatsižvelgęs į tai, kad nebuvo patvirtinta Užsienio reikalų ministerijos išvada dėl pareigų, į kurias buvo deleguota, atitikties delegavimo prioritetams, ir išlaidų, susijusių su delegavimu, padengimo galimybės, taip pat nebuvo vykdyta pretendentų atranka.
Užsienio reikalų ministerija atsisakė apmokėti su delegavimu susijusias išlaidas institucijai, kuri asmenį delegavo nesivadovaudama Delegavimo įstatymu, t.y. delegavo ministerijos apie tai neinformavus, o institucija nuo ministerijos atsisakymo apmokėti delegavimo išlaidas, šias išlaidas apmokėjo iš institucijai, o ne iš Užsienio reikalų ministerijai šiam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų.	Generalinė prokuratūra raštu ⁶³ Užsienio reikalų ministerijai pateikė prokurorės L. Č. delegavimo 2009 metais išlaidų sąmatą. Ministerija raštu ⁶⁴ atsisakė šias išlaidas padengti, nes, skiriant L. Č. į Lietuvos nacionalinio nario Eurojuste pareigas, nesivadovauta Delegavimo įstatyme nustatyta tvarka: nebuvo patvirtinta Užsienio reikalų ministerijos išvada dėl delegavimo atitikties delegavimo prioritetams ir delegavimo išlaidų padengimo iš šiai ministerijai tam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų. Dėl šios priežasties visos su L. Č. delegavimu susijusios išlaidos 2009-2013 metais – 966,2 tūkst. Lt buvo apmokamos iš Generalinei prokuratūrai, o ne iš Užsienio reikalų ministerijai tam tikslui skirtų valstybės biudžeto asignavimų.
Deleguojanti institucija nesikreipė į Užsienio reikalų ministeriją dėl delegavimo trukmės pratęsimo, pareigų atitikties delegavimo prioritetams pratęsimo metu, o delegavimo trukmę pratęsė neturėdama ministerijos išvados dėl pratęsimo tikslingumo.	Lietuvos policijos generalinis komisaras įsakymu ⁶⁵ nuo 2012 m. gruodžio 1 d. iki 2014 m. liepos 31 d. į Europos policijos biuro EMPACT nacionalinio eksperto pareigas deleguotos A. N. delegavimo trukmę pratęsė nuo 2014 m. rugpjūčio 1 d. iki 2014 m. lapkričio 30 d., nesant Užsienio reikalų ministerijos išvados dėl pratęsimo tikslingumo.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal audito duomenis

⁶² Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008-02-21 įsakymas Nr. I-31 „Dėl nacionalinio nario, nacionalinio nario pavaduotojo, nacionalinio korespondento, nacionalinio korespondento terorizmo klausimais Eurojuste paskyrimo“.

⁶³ Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros 2009-01-20 raštas Nr. 17.2-1034 „Dėl 2009 metų Lietuvos nacionalinio nario Eurojuste sąmatos pateikimo“.

⁶⁴ Užsienio reikalų ministerijos 2009-02-20 raštas Nr. (21.2.8.10.2)-3-1159 „Dėl 2009 m. Lietuvos nacionalinio nario Eurojuste išlaidų sąmatos“.

⁶⁵ Policijos generalinio komisaro pavaduotojo, atliekančio policijos generalinio komisaro funkcijas 2014-07-29 įsakymas Nr. 681 „Dėl Lietuvos policijos generalinio komisaro 2012 m. lapkričio 28 d. įsakymo Nr. 5-V-840 „Dėl A.N. delegavimo į Europos policijos biurą (EUROPOL)“ 1 punkto pakeitimo“.

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
 reikalų ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 3 priedas

Netinkamo lėšų skyrimo Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektams ir atsiskaitymo už panaudotas lėšas pavyzdžiai

1 lentelė
Pavyzdžiai, kai projekto sutartys sudarytos, kai projektai buvo faktiškai įgyvendinti arba projektą nurodyta įgyvendinti sutarties sudarymo dieną
<ul style="list-style-type: none"> ■ Su Asociacija „Pasaulio lietuvių jaunimo organizacija Lietuvoje“ projekto „Pasaulio lietuvių jaunimo susitikimas 2014“, kurio esmė Pasaulio Lietuvių jaunimo susitikimas, vykęs 2014-07-10/13, sutartis sudaryta 2014-07-21, nors iki sutarties sudarymo renginys jau buvo įvykęs, patirtos visos išlaidos, o projektas įgyvendintas. Be to, projekto paraiškoje projekto vykdytojas buvo nurodęs, kad projekto veiklos bus įgyvendintos iki 2014-07-13. ■ VŠĮ „Kino pavasaris“ projekto paraiškoje nurodyta, kad projektas bus įgyvendinamas nuo 2014-03-20 iki 2014-04-03, tačiau projekto sutartis sudaryta 2014-04-03 bei nurodyta projektą įgyvendinti tą pačią dieną, t.y. per sutarties sudarymo dieną. ■ Su asociacija „Bibliotekininkų klubas“ sutartis sudaryta 2014-05-21, t.y. po projekto įgyvendinimo, nors Projekto paraiškoje buvo nurodyta, kad projektas – vyresniųjų klasių moksleivių rašinio ir esė konkurso, laureatų apdovanojimo ceremonija 2014 kovo–balandžio mėn. Pažymėtina, kad visos projekto išlaidos patirtos iki projekto sutarties sudarymo.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal audito duomenis

2 lentelė		
Netinkamo atsiskaitymo už panaudotas lėšas pavyzdžiai		
VšĮ „Užupio meno inkubatorius“, VšĮ „Kultūros žibintas“, VšĮ „Neformaliojo švietimo debatų centras“, Vytauto Didžiojo universitetas, VšĮ „Filmuva“	Projekto vykdytojas, atsiskaitydamas už projekto įvykdymą, dalykinėje ataskaitoje nepateikė informacijos ar įgyvendintas projekto paraiškoje nurodytas viešinimo planas, informacijos, ar vykdyti kiti projekto paraiškoje numatyti ir turėję vykti renginiai.	Ministerija pripažino projektus tinkamai įvykdytais neturėdama išsamios ir tikslios informacijos apie jų įvykdymą, nors, pagal Projektų atrankos nuostatų 21.3 punktą, ministerija turėjo teisę prašyti, kad organizacija pateiktų papildomą informaciją, kuri yra būtina norint išsamiai įvertinti projektą
VšĮ „Kino aljansas“, VšĮ Kino pavasaris, VšĮ LT-identity, VšĮ Kultūros žibintas	Projekto vykdytojas, atsiskaitydamas už projekto įvykdymą, nepateikė informacijos apie visą projektui planuotą ir panaudotą lėšų sumą, planuotas ir faktines išlaidas iš organizacijos skirtų lėšų ir kitų finansavimo šaltinių.	
LTOK Kauno apskrities tarnyba Lietuvos muzikų rėmimo fondas	Projekto vykdytojas, atsiskaitydamas už projekto įvykdymą, nepateikė informacijos apie planuotas ir faktines išlaidas iš organizacijos skirtų lėšų ir kitų finansavimo šaltinių.	
VšĮ „Global Lithuanian Leaders“	Projekto vykdytojas nesivadovavo Projektų atrankos nuostatų 28 punktu, nes atsiskaitydamas už 2 projektų įvykdymą nepateikė finansinių ataskaitų. Ministerija pripažino projektą tinkamai įvykdytą neturėdama informacijos apie planuotas ir faktines projekto išlaidas, planuotas ir faktines išlaidas iš Užsienio reikalų ministerijos skirtų lėšų, planuotas ir faktines projekto išlaidas iš	

	organizacijos skirtų lėšų ir kitų finansavimo šaltinių.	
VšĮ „LT-Identity“, VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“	Ministerija nesivadovavo Projektų atrankos nuostatų 32 punktu, nes skyrė finansavimą ir projektus pripažino tinkamai įvykdytais, nepasirašius darbų perdavimo ir priėmimo aktų, kuriais patvirtinamas sutartyje numatytų įsipareigojimų įvykdymas.	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal audito duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
 reikalų ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 4 priedas

Planinis ir faktinis išlaidų palyginimas

Sutartis	Sutarties laikotarpis	Numatoma sutarties vertė 3 metams	Faktiškai apmokėta per 3 metus	Skirtumas
tūkst. Lt				
Kelionių organizavimo paslaugos, 2011-12-08 sutartis Nr. 411-11-ADD	nuo 2011-12-08 iki 2014-12-09	9 000	19 238	> 10 238
Diplomatinio krovinio gabenimo paslaugos, 2011-06-29 sutartis Nr. 237-11-ADD	nuo 2011-06-29 iki 2014-06-29	2.256,4	3776,7	> 1 520,3
Diplomatinio krovinio gabenimo paslaugos, 2014-07-01 sutartis Nr. 206-14-ADD	nuo 2014-07-01 Iki 2017-07-02	683,4	806,3 Sumokėta per 6 mėn.	> 122,9
Renginių organizavimo ir aptarnavimo paslaugos, 2011-03-10 sutartis Nr. 48-11-ADD	nuo 2011-03-10 iki 2014-03-09	2400	6690	> 4 290
Ministerijos pastatų elektros techninės priežiūros ir aptarnavimo paslaugos, 2011-12-16 sutartis Nr. 421-11-ADD	nuo 2011-12-16 iki 2014-12-16	102,4	257,8	> 155,4
Ministerijos pastatų šilumos ūkio, vandentiekio, nuotekų ir lietaus nuvedimo sistemų techninės priežiūros ir aptarnavimo paslaugos, 2011-12-06 sutartis Nr. 408-11-ADD	nuo 2011-12-06 iki 2014-12-05	65,2	155	> 89,8
Iš viso (tūkst. Lt)		14 507,4	30 923,8	> 16 416,4

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal audito duomenis

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
 reikalų ministerijoje atlikto finansinio
 (teisėtumo) audito rezultatų“
 5 priedas

1 lentelė. Perkamos paslaugos

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	Kainos nustatymo būdas			
Pagrindinės paslaugos					
1.2.1	Pagrindinės renginių organizavimo, planavimo, koordinavimo, valdymo, priežiūros paslaugos.	Fiksuotas įkainis			
1.2.2	Pagrindinių salių nuomos ir aptarnavimo paslaugos.				
1.2.3	Sinchroninio vertimo kabinos ir įrangos nuoma ir aptarnavimas.				
1.2.4	Pagrindinės transporto paslaugos.				
1.2.5	Priėmimų organizavimo, planavimo, koordinavimo, valdymo, priežiūros paslaugos.				
Papildomos paslaugos					
1.2.6	Papildomų salių (nejtrauktų į punkte nurodytas sales) ir kitų patalpų nuoma ir aptarnavimas.	Fiksuotas įkainis			
1.2.7	Svečių maitinimas (kavos pertraukėlės, pietūs ir pan., išskyrus priėmimus) ir apgyvendinimas.	Faktinis išlaidų apmokėjimas			
1.2.8	Papildomos transporto paslaugos, t. y. transporto paslaugos kitomis, nei nurodyta punkte, transporto priemonėmis.				
1.2.8	Papildomos transporto paslaugos, t.y. transporto paslaugos kitomis, nei nurodyta punkte transporto priemonėmis.				
1.2.10	Diskusinės įrangos nuoma ir aptarnavimas.				
1.2.11	Pietūs, priėmimai, jų aptarnavimas.				
1.2.12	Reklaminių leidinių, bukletų ir pan. maketavimas ir leidyba.			Faktinis išlaidų apmokėjimas	Papildomai mokama 21%
1.2.13	Aprūpinimas kanceliariniais reikmenimis, dalyvių kortelėmis, suvenyrais ir kt.				
1.2.14	Telefoninio ryšio, interneto, duomenų perdavimo ir kitos telekomunikacijų ir su kompiuteriais susijusios paslaugos.				
1.2.15	Su renginiu susijusios vertimo, moderavimo paslaugos.				
1.2.16	Renginio medžiagos paruošimas ir dauginimas, medžiagos įrašymas ir platinimas.				
1.2.17	Gido, ekskursijų paslaugos, laisvalaikio paslaugos.				
1.2.18	Kitos paslaugos.				
Šaltinis – Supaprastinto atviro konkurso sąlygų 1 priedas „Techninė specifikacija“					

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
reikalų ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
6 priedas

Raštai Užsienio reikalų ministerijai

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Užsienio reikalų ministerija	Dėl informacijos pateikimo	2015-06-12	S-(40-3864)-1083

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Lietuvos Respublikos užsienio
reikalų ministerijoje atlikto finansinio
(teisėtumo) audito rezultatų“
7 priedas

Užsienio reikalų ministerijai pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo planas

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / priemonės / komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1.	Imtis priemonių, kad būtų tinkamai vykdoma įstatymu ministerijai priskirta vystomojo bendradarbiavimo politikos kontrolės funkcija, t.y. įvertintas institucijų ir įstaigų priimamų ir priimtų sprendimų tikslingumas ir atitiktis vystomojo bendradarbiavimo politikai.	Kadangi vystomojo bendradarbiavimo kontekste kalbama ne tik apie valstybės, bet ir vietos savivaldos institucijas, tai išplėstinis kontrolės funkcijos interpretavimas turi būti įtvirtintas įstatyme. Ministerija, atsižvelgdama į Valstybės kontrolės rekomendacijas, pateiks atitinkamas Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo pataisas, kuriomis bus siūloma tikslinti Užsienio reikalų ministerijai priskirtas funkcijas siekiant Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo veiklos racionalizavimo.	Iki 2016 m. IV ketvirčio.
		Jei įstatymo pataisoms bus pritarta, ministerija inicijuos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014-03-26 nutarimu Nr. 278 patvirtinto Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų vystomojo bendradarbiavimo veiklos įgyvendinimo tvarkos aprašo pakeitimus.	Iki 2017 m. II ketvirčio, jeigu įstatymo pataisoms bus pritarta.
2.	Imtis priemonių, užtikrinančių operatyvų ekspertų duomenų bazės sukūrimą ir jos tinkamą funkcionavimą.	Ministerija, atsižvelgdama į Valstybės kontrolės rekomendacijas, pateiks atitinkamas Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo pataisas.	Iki 2016 m. IV ketvirčio.
		Jei įstatymo pataisoms bus pritarta, bus siūloma Vyriausybės nutarimu apibrėžti ekspertų bazės funkcionavimo pagrindinius principus bei pačią eksperto sąvoką.	Iki 2017 m. II ketvirčio, jeigu įstatymo pataisoms bus pritarta.
3.	Inicijuoti teikiamos humanitarinės pagalbos prioritetų patvirtinimą, kad ministerija galėtų tinkamai vykdyti jai pavestas funkcijas humanitarinės pagalbos srityje.	Ministerija, atsižvelgdama į Valstybės kontrolės rekomendacijas, pateiks Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir humanitarinės pagalbos įstatymo pataisas. Jose bus aiškiau apibrėžtas ministerijos vaidmuo užtikrinant humanitarinės pagalbos teikimo principų laikymąsi ir aiškiau reglamentuotas humanitarinės pagalbos teikimo proceso santykis su tarptautinės bendruomenės pripažintu	Iki 2016 m. IV ketvirčio.

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / priemonės / komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
		neutralumo principu. Jei įstatymo pataisoms bus pritarta, bus siūloma keisti Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų humanitarinės pagalbos teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą LR Vyriausybės 2014-07-09 nutarimu Nr. 657.	Iki 2017 m. II ketvirčio, jeigu įstatymo pataisoms bus pritarta.
4.	Siekiant užtikrinti, kad asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos projektai būtų atrinkti ir finansuoti vadovaujantis užsienio reikalų ministro patvirtintomis tvarkomis ir užtikrinama tinkama lėšų panaudojimo kontrolė: 1. Įpareigoti organizacijas teikiamose paraiškose nurodyti prioritetinę temą, pagal kurią yra teikiamas projektas, o atrenkant projektus įvertinti jų atitiktį prioritetinėms temoms ir nustatytiems vertinimo kriterijams.	Nuo 2015 m. balandžio 28 d. 3-iojo Komisijos posėdžio, skiriant finansavimą projektui, protokole ir potvarkyje buvo žymima, kokiai prioritetinei temai priskiriamas atitinkamas projektas. Inicijuosime atrankos paraiškos formos atnaujinimą, kurioje numatysime projekto teikėjams reikalavimą įvardyti, kokiai prioritetinei temai priskiriamas projektas. Kartu šį reikalavimą nurodysime atrankos konkurso skelbime.	2015 IV ketv.– 2016 I ketv.
	2. Tvirtinti projektų sąmatas ir planus, atsižvelgiant į skirtą finansavimą.	Nuo 2015 m. prie sutarčių yra pridėdama ir patikslinta finansuotų projektų sąmata. Nuo 2016 m. prašysime projekto vykdytojų, kuriems skiriamas finansavimas, kartu patikslinti ir projekto planą.	2016 m. I ketv.
	3. Įvertinti nenusišalinusių komisijos narių viešųjų ir privačių interesų suderinamumą.	Prieš kiekvieną Atrankos komisijos posėdį priminsime Atrankos komisijos nariams atrankos bendrųjų nuostatų 17 punktą, kad Atrankos komisijos narys neturi teisės dalyvauti svarstant projektų paraiškas ir teikti pasiūlymų dėl ministerijos dalyvavimo įgyvendinant projektus tikslingumo, jeigu jis yra projekto paraišką teikiančios organizacijos narys.	Nuolat
	4. Sukurti papildomas kontrolės procedūras, kurios užtikrintų tinkamą lėšų projektų vykdytojams skyrimą ir jų panaudojimo kontrolę bei užtikrinti, kad keičiant lėšų paskirtį tinkamomis finansuoti būtų pripažintos išlaidos, tik esant ministerijos kanclerio sprendimui.	Inicijuosime projektų koordinatorių pasitarimą su Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento ir Finansų departamento atstovais, kurie suteiktų konsultacijas, koku būdu būtų įmanoma užtikrinti sutarčių sudarymo, projektų vykdymo, priežiūros ir atsiskaitymo proceso sklandumą. Inicijuojant lėšų paskirties pakeitimą į protokolo patvirtinimo procesą bus įtrauktas ir ministerijos kancleris.	2016 m. I ketv.
5.	Imtis papildomų kontrolės priemonių, kurios užtikrintų, kad Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos nariai nusišalintų, kai jų dalyvavimas vertinant projektus gali sukelti interesų konfliktą.	Siekiant optimizuoti projektų atrankos ir komisijos darbo skaidrumą bei objektyvumą, numatoma šiais metais redaguoti projektų atrankos tvarką ir komisijos nuostatus, taip pat atliekant ir šių dokumentų antikorupcinį vertinimą.	Iki 2015 m. gruodžio 31 d.
6.	Tiksliau apskaičiuoti planuojamų	Stiprinsime planuojamų įsigyti paslaugų	Nuolat

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / priemonės / komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	įsigyti paslaugų apimtis ir sutarčių kainas, sutartyse numatyti jų apribojimus, sukurti papildomas kontrolės procedūras, užtikrinančias tinkamą sutarčių vykdymo kontrolę bei operatyviau įgyvendinti ministerijos vidaus audito pateiktas rekomendacijas šioje srityje.	apimčių nustatymo atitikimą teisės aktų reikalavimams, detaliau reglamentuosime kainodaros taisyklių nustatymo etapus, rinkos tyrimo atlikimą, kurie pirkimų iniciatoriams palengvins teisingai nustatyti sutarties vertę, nustatyti pirkimo objekto vertės kitimą laike, išanalizuoti panašių sutarčių vykdymo praktiką. Stiprinsime sutarčių vykdymo kontrolę, finansų ir apskaitos valdymo sistemoje nurodysime sąsajas su konkrečia vykdoma sutartimi.	
7.	Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, spręsti klausimą dėl su komandiruotėmis susijusių paslaugų įsigijimo, o esant poreikiui inicijuoti teisės aktų, reglamentuojančių šių paslaugų įsigijimą, pakeitimus.	Viešųjų pirkimų tarnybai, parengus naujas rekomendacijas dėl kelionės paslaugų įsigijimo, pradėti viešojo pirkimo procedūras. Pagal galimybes inicijuoti kelių suinteresuotų šalių pasitarimą dėl kelionių paslaugų įsigijimo, taikant viešųjų pirkimo įstatymo nuostatas, problematikos ir dėl teisės aktų, reglamentuojančių šių paslaugų įsigijimą, pakeitimų.	Per 2 mėn. nuo Viešųjų pirkimų tarnybos, parengtų rekomendacijų dienos. 2016 m. III ketvirtis
8.	Esant galimybei pirkimus organizuoti suskaidant juos į atskirtas pirkimo objekto dalis, nustatyti joms tinkamą kainodarą ir sudaryti atskiras pirkimo sutartis.	Esant galimybei, skaidysime pirkimo objektą į dalis, sieksime pasirinkti tinkamą kainos apskaičiavimo būdą. Apsvarstysime galimybę ir išanalizuosime sąlygas atskirai įsigyti maitinimo, transporto paslaugas renginiams ir kitas paslaugas, kurios nėra neatsiejamai susijusios su konkretaus renginio organizavimu.	Iki 2015 m. lapkričio 30 d.
9.	Užtikrinti, kad tiekėjai apmokėjimui pateiktų tokius patirtas išlaidas pagrindžiančius dokumentus, kad būtų galima įsitikinti išlaidų atitiktimi pasiūlymuose ir sutartyse nurodytiems paslaugų į kainiams.	Bus kontroliuojama išlaidų atitiktis sutarčiai, įsitikinama jų pagrįstumu (užtikrinama, kad išlaidų dokumentuose detaliai būtų nurodoma visa reikalinga informacija, pateikiami pagrindžiantys skaičiavimai).	Nuolat
10.	Siekiant sumažinti pirkimo procedūrų skaičių ir užtikrinti racionalų valstybės biudžeto lėšų ir žmoniškųjų išteklių panaudojimą, esant galimybei, centralizuotai vykdyti turto, reikalingo diplomatinėms atstovybėms, pirkimus Lietuvoje.	Kai Lietuvoje įsigyjamas vienarūšis turtas be paslaugų, skirtas diplomatinėms atstovybėms poreikiams tenkinti, nepriklausomai nuo jų rezidavimo valstybės specifikos, pirkimus vykdyti centralizuotai, jei tai užtikrina racionalų valstybės biudžeto lėšų ir žmoniškųjų išteklių panaudojimą.	Nuolat
11.	Užtikrinti, kad skiriant priedus naujai priimtiems darbuotojams būtų peržiūrėti ir įvertinti visi pareigybės aprašymuose numatyti darbai, o darbuotojai priimami dirbti pagal pareigybės aprašyme nustatytas pareigines funkcijas bei nustatyti kontrolės	Toliau įgyvendindami naujus iš ES lėšų finansuojamus projektus, dar griežčiau kontroliuosime priedų projekto darbuotojams skyrimą ir priedai bus skiriami tik nurodžius dar aiškesnius ir svaresnius argumentus dėl darbuotojo aukštos kvalifikacijos ir / arba svarbių, skubių užduočių atlikimo.	2015 m. rugsėjo 18 d.

Rekomendacijos eilės numeris	Rekomendacija	Veiksmas / priemonės / komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
	procedūras, užtikrinančias, kad priedai darbuotojams būtų skiriami teisės aktų nustatyta tvarka.		
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: ministerija atsakingo asmens nenurodė.			